

V
SZÉKESFEHÉRVÁRI TANKERÜLET

B 3059/5
DUNÁNTÚLI KAT. KERÜLET
DIÁKOTTHON

A PANNONHALMI
SZENT BENEDEK-RENDI KAT.
GIMNÁZIUM
ÉS DIÁKOTTHON
ÉVKÖNYVE
AZ 1943—44. TANÉVRŐL

V. ÉV
KÖZZÉTESZI: KOVÁTS ARISZTID IGAZGATÓ

ANNUARIO
DELL'ANNO SCOLASTICO 1943—44
DEL COLLEGIO BENEDETTINO DI PANNONHALMA

PANNONHALMA 1944.

A PANNONHALMI
SZENT BENEDEK-RENDI KAT.

GIMNÁZIUM
ÉS DIÁKOTTHON

ÉVKÖNYVE

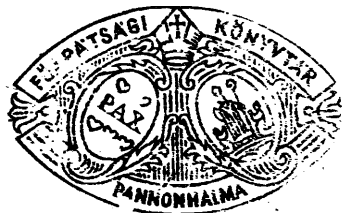
AZ 1943-44. TANÉVRŐL.
V. ÉV

KÖZZÉTESZI: KOVÁTS ARISZTID IGAZGATÓ

ANNUARIO

DELL'ANNO SCOLASTICO 1943-44
DEL COLLEGIO BENEDETTINO DI PANNONHALMA

PANNONHALMA 1944.

Nemzetünk és történelmünk fennmaradásának alapját az Isten és a Haza iránti szeretet alkotja. A szeretet ott kezdődik, ahol az önzés megszűnik. Ahol önzés van, ott szeretet nincs.

vitéz VÖRÖS JÁNOS
vezérezredes,
a m. kir. honvéd vezérkar főnöke.

(A gimnázium vendégkönyvéből.)

Felelős kiadó: *Kováts Arisztid.*

Győregyházmegyei Alap Nyomdája, Győr, Káptalándomb 52. — (24.182) — Műszaki vezető: *Stanitz József.*

Szent Margit szellemében.

Hosszú évek óta nem volt olyan szelíd telünk, mint ez év januárjában. Sugaras, szinte tavaszi napok s a hónap se híre, se hamva. Kevés a tüzelő: örültünk a szép időnek. A fiúkat sem bosszantotta a hóhiány: lehetett rugni a labdát!

De a lelkek birodalmába is sugaras szép napokat hozott ez a január. A háború ötödik esztendejébe léptünk, s a béke angyala messzebb járt a világtól, mint valaha. Sok szívben hunyókált a remény tüze.

Ekkor gyújtott mennyei örömtüzet magyar földön az Anyaszentegyház: Margitot, az Árpádok virágát, tatárpusztította magyarságunk engesztelő áldozati bárányát, a szentek sorába iktatta XII. Pius pápa. Különös örömünk volt Pannonhalmán, hogy falaink közt tudhattuk azt a bencés tudóst, dr. Lovas Elemért, akinek történelmi kutatásai és munkássága diadalra vitték Szent Margit ügyét.

Mit szóltak a hívő lelkek a szenttéavatáshoz? Mit jelent nekünk ma Szent Margit?

A derülátó azt mondta: megmenekültünk! Szent Margit példája az engesztelő szeretet lángjait lobbantja föl szerte az országban. Az engesztelő lelkek áldozata kedves lesz Istennek: megóvja hazánkat a háború pusztító viharától.

A borulátó azt mondta: nagy bajok jönnek! Szent Margitot, az önmegtagadás, lemondás, szenvedés szentjét állítja elénk az Egyház. Az ő példájára lesz szükség, hogy el bírjuk viselni a közeledő súlyos megpróbáltatásokat.

És mit mond a Szent?

Kétségtelen, hogy nem kecsegtet rózsás reményekkel. Abban az esztendőben született, amikor a tatárdulás vihara végigsöpört az országon. A nagy megpróbáltatást nem akadályozhatta meg, de a végső csapást: a reménytelen elcsüggedés szellemét elhárította nemzetünkről. Életáldozata fennen hirdette a magyarságnak a szenvedés megváltó erejét: az Istenre hagyatkozó lélek türelemmel viselt szenvedéséből és önfeláldozó bátorságából új, tisztultabb élet fakad!

Ezt hirdeti nekünk ma is. Igazság és béke, s e kettőre épülő új világ nem lesz, csak a szenvedés tövises útján. A háború megpróbáltatásait el nem kerülhetjük. De az Istenben bízó, erős lélekkel vállalt szenvedés útja a tisztulás útja is. Új világ, új élet első sorban nem diadalmas fegyvertényekből, politikai mesterfogásokból, társadalmi szervezkedésekből, hanem megtisztult szívekből születik.

Hiszünk az új magyar emberben, aki Szent Margit áldozatos szellemének jegyében születik és új világot teremt a Kárpátok ölni!

CSERGEZÁN S. LÁSZLÓ

okl. rajztanár, festőművész

hősi halált halt 1944. április 13-án katonai kötelessége teljesítése
közben, Győrött.

SZOMORU GONDOLATOK.

*Mintha nem is tavaszra.
Hanem halálra születtem volna;
Mintha minden hazugság,
Üres szó, ábránd volna.*

CSERGEZÁN S. LÁSZLÓ.

Győr bombázása után hihetetlen tartalmú táviratot kapott intézetünk: »Csergezán Sándor László kötelessége teljesítése közben hősi halált halt.« Immár a harmadik, akit kis körünkől elrabol a halál.

Szeretett kartársunkban mélylelkű költőt, művészt és meghatóan kötelességteljesítő embert veszítettünk el. Lelkét az utóbbi időkben erős halálsejtelem rázta meg. Két költeményét így fejezi be:

*Úgy is hiába várom,
Elvissznek, vége lesz
Mindennek a nyáron.*

(Néked. — Dec. 15.)

Én a bánatommal címűnek pedig ez a zárósora: Hisz meghalok a nyáron. Talán nem is hitt e sejtelemnek, hiszen mi még halála után sem tudunk hinni a valóságnak.

Csergezán László rövid pedagógiai munkája alatt rajongója volt szaktárgyának, és nagyon szerette tanítványait. Arra törekedett, hogy diákjai szívében a szépnék szeretetéhez ezernyi szálát szőjön, hogy akiket megihlet a szépség, azok enyhítőt találjanak a művészetben.

Nagystílú, de zárkózott egyéniség volt. Lelke és érzelmi világa magasan szárnyalt az emberi gyarlóság és esendőség felett. Akik a nap minden változásában vele voltunk, csak szellemi hagyatékából tudtuk meg, hogy lelki gazdagságának falait láttuk csupán, amelyek mögött csak néha sejtettünk szent csendet és féltett ünnepélyességet. Legkedvesebb alkotásain az Egyház ünnepein, lelke túlcsoordulásakor tudott csak dolgozni. Vonzotta őt a misztikum, a végtelenség. Belső világát hűen ábrázolja az a műve, amelyen a férfi a leányarc mellett elnéz a messze végtelenbe. Magasan járt a prózai élet felett, s ebben vállalt sok kötelessége sem tudta akadályozni.

Az élet minden kis adományáért hálás volt. A hála ihlette őt *Himnusz* c. költeménye megírására. A háláérzet minden napját megkönnyítette. Háláját és örömét növelte, hogy Pannonhalmán működ-

hetett. A világ zajától távol, tanulmányainak küzdelmes éveikhez mértén beszélő csendet, elmélyüléshez szükséges környezetet talált az ősi magyar házban. Végtelenül jól érezte magát. Istenben felengedett itt sok régi problémája. Tudta érezni Isten közelségét. Olyankor lelke magasan tudott szárnyalni, s új hittel, izmos reménnyel telítődött meg az eljövendő életre. Az est késő óráiban sokat foglalkozott mély lelki dolgokkal. Sok gondolata, érzelme elmondatlanul maradt, sokat leírt magának talán azért, hogy erőt, bizalmat, bátorítást merítsen belőlük a jövőre. Istenben való elmerülésre törekedett — szeretetből. Egy levelében ezt írja: »Szeretet egy személy iránt szép, mégis végtelenül szebb az Istenben való elmerülés; az lehet a szeretet koronája, ha valaki Istenért minderről, de minderről le tud mondani.« Életével igazolta a benne párázó és lángoló szeretetet. A halál a főparancsolat teljesítése közben lepte meg, amikor a biztosnak hitt óvóhelyről kiment sebesült bajtársának segítségére. A jutalmazó Úr bizonyára megadta neki, hogy elmerüljön látásában, hiszen életében is a Benne való elmerülésre vágyott.

Megboldogult kartársunk izmos tehetsége a kiteljesülés felé tartott. Művészi tehetségét Pannonhalma és annak környéke sokszor megihlette. Alkotó ösztönének kifogyhatatlan ihletője lett volna tanítványainak világa. E téren néhány jól sikerült gyermek- és leventearc jelzi a megkezdett irányt. Kiválóan sikerültek szénrajzai. Sok ígéret van egyéb arcképein is. Különösen művészi hatású önarcképe, melyen zárkózott, vívódó és erősen fejlődésben levő művészlelke férfias vonásain tör fel s gazdag színruhába öltözik. Édesanyjáról, akit leírhatatlan gyengédséggel szeretett, szintén kitűnő portrét készített. Vízfestményeinek friss, üde színei a tájból merítenek ihletet. Iskolázottságán meglátszik, hogy az újabb képírás irreális területeit ismeri, de hallgat tehetségének és valós természetszemléletének szavára, s nem téved ingoványos művészi irányokba. Vallásos művészete őszinte beleélésről tesz bizonyosságot. Többször megihlette őt a Boldogságos Szűz, Szent Benedek, Szent Margit, s általában szerette a vallásos tárgyakat. Művészi tehetségének kialakítása komoly veszteségünk.

A kartársi fájdalomon túl emberi és baráti fájdalomunkban az vigasztal, hogy amíg e földön küzdött, a mienknek mondhattuk őt, és hogy távozása nem történt az isteni Gondviselés tudta nélkül.

Csergezán S. László hátrahagyott verseiből:

TŰNŐDÉS.

Számolom a napokat,
 Melyek messze tűnnek;
 Ha majd gond, bánat kerülget,
 Akkor is magam leszek.
 Milyen szomorú lesz így az élet,
 Számolom a napokat,
 Holnaptalanul, egyedül, ha az
 Emlékek visszajönnek.
 Mély férfisírás,
 Magányos éjtszakák,
 Összetört remények,
 Vágynak, álmok,
 Sugaras délibábok
 Hajómmal együtt elmerülnek.
 Aztán a szív nagy óceánján
 Halva libeg egy álom:
 Az én tegnap meghalt
 Ifjúságom.

HIMNUSZ.

Magamban, meghatódva köszöntöm az Istent,
 Hozsannázva köszönök Néki mindent, mindent:
 Az életet, meleg szobámat, kenyerem, Anyámat...
 Hozsánna Néked Isten, hozsánna!

Fiatal éveim, melyek tovatűntek,
 Ezernyi vágyam, amik elmerültek
 A csendes feledés nagy óceánján...
 Hozsánna Néked Isten, hozsánna!

A jövődő kéklő perspektíváit,
 Életem várva-várt zengő csodáit,
 Hugom könnyeit, anyám reményét valóra válva.
 Hozsánna Néked Isten, hozsánna!

Köszönöm apám tegnapba múlt arcát,
 Szertelen szívem annyi nehéz harcát,
 Amíg csak élek térdenállva,
 Hozsánna Néked Isten, hozsánna!

SZABÓ IMRE

altiszt

hősi halált halt a keleti harctéren
1944 március 29-én.

Fiatal, derék altisztünk 1944. február 28-án még így írt mesze Oroszországból: »Köszönöm az otthoniak imádságát. Ránkfér, mert itt az ember minden lépését veszély kerületi. Különösen most, amikor a vihar itt tombol a fejünk felett, igazán nagy szükségünk van a jó Isten segítségére. Nem is tudhatja az ember, melyik pillanatban kell megjelentünk az Isten ítélőszéke előtt. De ha oda is kell állni, nyugodt lélekkel lépünk oda azzal a tudattal, hogy megtettük kötelességünket.«

A szomorú sejtés valóra vált. Március 29-én ellenséges golyó járta át becsületes ifjú magyar szívét, és sirja most ott domborul a pinszki mocsarak között Berezina—Kartucska mellett.

Szabó Imre halála méltó volt életéhez.

Nem bérért dolgozó szolga volt, hanem az a lélek, aki hűséggel, szeretettel szolgálta iskoláját. A magáénak is érezte gimnáziumunkat, amelynek szolgálatába egész lelkét belevitte. Ha volt valaha rend- és tisztaságszerető, pontos, gondos, lelkiismeretes, gazdái gondolatát is kitaláló, figyelmes alkalmazott, akkor Szabó Imre az volt.

Becsületes magyar szülők, jó magyar vidék derék szülötte volt. Élete bizonyosság arra, hogy kis emberben is lakhatik nagy lélek, hogy egyszerű emberben is lehet olyan jellem, amely előtt tisztelettel kell megállnunk. Szabó Imre emléke előtt megbecsüléssel hajolunk meg: élete is, halála is tanítás, követendő példa és iskolánk erkölcsi kincstárának drága értéke.

Hálás és imádságos szeretettel kérjük a mennyei Atyát, hogy hű cselédünk is hallhassa a boldogító meghívást:

»Jól van, derék és hű szolgám; mivelhogy a kevésben hű voltál, menj be urad örömébe!« (Szent Máté 25, 21.)

Ifjúságunk magyar hivatástudata.

»Légy magyarabb magyar... Légy büszke magyar, mert — jól jegyezd meg: — sohase lehet szegény annak a népnek a fia, akire az ősök oly drága kincset hagytak, mint tereád, — és mert sohase lehet gyáva áruló az a magyar, aki megbecsüli a magyar hősök drága hagyatékát: a magyarság csillógó faji kincseit.« (Szívós Donát: Magyar vagyok. 10. l.)

A magyar hivatástudatnak ott kell égnie minden magyar diák szívében. A kérdés ma sorsdöntően fontos és időszerű.

Fontos, mert amint a múltban a magyar hivatástudat hatalmas sarkaló erkölcsi ereje volt a magyar ifjúságnak, a jövőben is fenntartó ereje lesz nemzetünknek. Amely nemzet ifjúságában van hivatástudat, az dolgozik és küzd, amelyikben ez nem buzog, fáradt petyhüdtségbe hanyatlik, és elsodorja a szomszédos népek erősebb nacionálizmusa.

Időszerű is, mert valami veszedelmes *csüggedtség* szállta meg sok magyar diák lelkét. Sokan már nem is hisznek a magyar jövőben. Azt gondolják, hogy két nagy nemzet között, mint két hatalmas malomkö között felőrlődünk, vagy pedig attól félnek, hogy prédái leszünk a szomszédos kisebb népek étvágyának. Rombolja ifjúságunk magyar öntudatát az a szellem is, amely éppen akkor, amikor máshol diadalát üli a nemzeti gondolat, azt hirdeti, hogy már nincs is magyar faj. Ha pedig nincs magyar faj, akkor nem lehet nemzeti öntudat, nem lehet történelmi jog, és ki kell vesnie a nemes értelemben vett nemzeti büszkeségnek, amely arra ösztönöz bennünket, hogy méltóan álljuk meg helyünket a nemzetek versenyében. De gyengíti ifjúságunk hivatástudatát az a *nemzetközi szellem* is, amely idegenségével ráterpeszkedik a magyar életre, s megrontja nyelvünket, dalainkat, táncainkat, irodalmunkat, egyszerűen az egész nemzeti lelket. Sokat tanultunk és tanulunk ma is a külföldtől. De a magyar ifjúságnak olyan műveltségre kell szert tennie, amely felismeri és befogadja a magyarságának megfelelő értékeket, de elvet minden, nemzeti öntudatára káros elemet.

A pannonhalmi bencés diáknak, aki Telekit vallja szellemi atyjának, különösen kell törekednie a hivatástudat elmélyítésére. Teleki mondotta: *A magyar hivatástudat az az erős meggyőződés, hogy helyünk van Európában és hivatásunk, sőt vezetőszerépünk a Dunamedencében.*

Minden magyar diák meggyőződése legyen, hogy ázsiai származásunk ellenére — amelyre különben büszkék lehetünk — európaiak vagyunk. Európa kultúráját együtt építettük nagy népekkel, és volt idő, amikor egyedül védjük kelettel szemben. Ezer év óta európai célokat, eszméket szolgálunk.

A magyar ifjúság öntudata egyben keresztény öntudat is. Ezer év óta a kereszténység hívei vagyunk, és sokszor voltunk áldozatos védői. A magyar diáknak ismernie kell történelmünket és tudnia, hogy a középkorban egyik legjelentősebb keresztény ország

voltunk, amely a legtöbb királyi szentet adta az Egyháznak. Ezeknek a szent ősöknek a koszorúja éppen ebben az esztendőben szaporodott meg egy újabb drágagyönggyel. Minden magyar ifjúnak úgy kell hitet tennie keresztény mivolta mellett, mint Bély Alajosnak, a magyar ifjúság honvédelmi nevelése és a testnevelés országos vezetőjének, aki éppen ott merete nyilvánosan megvallani kereszténységét, ahol az merev visszatetszéssel találkozott. De megtette, és példát adott nekünk. Hitvallását kiegészíti gróf Esterházy Jánosé, akinek szavait minden diák szívébe kellene égetni: »A magyar hősi és katonai erények egymagukban nem lettek volna elégendők ahhoz, hogy a magyarság egy ezredévig megmaradhasson a történelem állandó hullámzásában. A magyar kardhoz kereszt is kellett. A haza oltára mellett mindig ott állt Isten oltára is.«

Hivatástudatunk első meggyőződése tehát az, hogy ezeréves keresztény mivoltunk jogot és helyet biztosít számunkra a jövőben is Európa népei között.

Hivatástudatunk legerősebb megnyilatkozása azonban a magyar jelleg. Tervszerűen erősítenünk és támogatnunk kell mindazt, ami magyar. Különb, öntudatosabb magyaroknak kell lennünk, ha nem akarunk elveszni a viharban.

Mi legyen már most az ifjúság teendője?

a) Először is jelszavunkká tesszük Zrinyi mondását: »Egy fajnál sem vagyunk alábbvalók.« Igaz, ennek az érdekében nem sokat kell fáradni, mert ami hiúságunknak tetszik, azt nagyon könnyen elhisszük. Inkább arra kell törekednünk, hogy ehhez a büszke tudathoz méltóan viselkedjünk. Noblesse oblige. Az »Egy fajnál sem vagyunk alábbvalók« nem arra jogosít, hogy magunkban tetszelegve melázzunk a magyar múlt dicsőségén, és beérve a szép multtal Pató Páloskodjunk, hanem az a szükséges, hogy mindenki a maga kis körében állja meg a helyét, ott erősítse a magyar lelket, ott képviselje és művelje a magyar kultúrát. A mindennapos diákkötelességek teljesítése, a lelkiélet gyakorlása, a sport, a játék, a dalolás, a cserkészzet, a levante mind olyan feladatok, melyekkel a diák az egész magyarság ügyét szolgálja. Az iskolai fegyelem megtartása, a bajtársias szellem kialakítása, barátok, könyvek, szórakozások megválogatása, a helyesen fölhasznált szabadidő, a vakációnak tett-lelket erősítő felhasználása mind fontos a magyar jövő szempontjából. Minden kis magyar munka hazamentő, hazavédő, hazamegtartó munka.

b) Második feladatunk az, hogy szeressük, védjük műveljük mindazt, ami magyar. Ezen a téren már sokat tettünk. Észrevevük — és talán még nem későn —, hogy a »világháború előtti években és a világháború alatt a magyar faji sajátágokat teljesen megtagadó Budapest vezetésével már nagyon útban voltunk a fajt nem ismerő nemzetközi kultúra felé«. Megindult tehát a munka. Ifjúságunk a cserkészzet és a leventemozgalom keretében nagyon sokat tett, hogy a magyar nóta, magyar zene, magyar tánc, magyar népviselet, magyar művelődés értékei újra napvilágra kerüljenek. Diákjaink lelkesen küzdenek az idegen hóbortokat, idegen dallamokat kedvelő divat ellen. Jelszavunk: Ne majmoljuk az idegeneket! Merjünk ma-

gyarok lenni! A külföldiek Magyarországon nem az ő rossz utána-zataikat keresik, hanem azt, ami jellegzetesen magyar. Sok magyar értéket kiástunk a feledés homokjából, de sajnos még mindig úgy kezeljük őket, mint ásatási leleteket. Megesodáljuk, megtapsoljuk őket, mint egy-egy regősbemutató dal-, vagy táncszámát, melyet érdekes jelmezekbe öltözött diákszínészek adnak elő; aztán üveg alatt tartjuk ünnepi alkalmakra. Ifjúságunk feladata lenne, hogy a magyar zenét, nótát, táncot, ruhát megszokottá, elfogadottá tegye; hogy ne műsorszám, hanem élet legyen. Ehhez azonban lélek kell. Magyaros lélek, mely nemcsak megbámulja, hanem meg is érti és szereti mindazt, ami magyar. Milyen nagyszerű lenne, »ha a magyar fiatalság legalább úgy szeretné és olyan öntudattal énekelné az igazi magyar dalokat, mint ahogy más nemzetek fiai szeretik a maguk népi dalait, és büszkélkednek velük.« A magyar fiatalságra itt nagyon szép hivatás vár. »Ez a fiatalság már tudni fogja, hogy neki nem kell a »sláger«, mert idegen a lelkétől. De a bugaci kánásznótát is csak mint magyar exotikumot és muzeális értéket becsüli és szereti. Viszont az igazi és szívéhez álló magyar nótákat megszereti — akár népdal, akár magyarlelkű műdal is az. Ez a megszeretés pedig nemcsak abban áll, hogy parancsszóra és propagandaelőadásokon tele torokkal énekl, hanem abban, hogy ha szívéből nóta esordul, akkor nem »sláger«, hanem szép magyar nóta lesz az.« (Szívós Donát: Magyar vagyok. 83—84. l.)

c) A magyar hivatástudat erősítésének kiváló eszköze a cserkész- és leventemozgalom. Mindkettő teljesen megfelel az ifjúság tettvágyának, kalandkeresésének, és fejleszti a lélekben a nemzeti szempontból olyan lényeges katonai erényeket. A magyar diáknak tehát szeretnie kell mindkettőt, mert fegyelemre, igénytelenségre, kemény életmódra nevel. Ez a két intézmény az, mely az iskolán kívül legjobban megismerteti ifjúságunkat a magyarság értékeivel, elsősorban a magyar multtal és a magyar hősökkel. A nagy magyar mult és vezérei ismerete nélkül nincs magyar lélek. Ezért a magyar történelem sohasem lehet száraz »bemagolandó« tantárgy, hanem magyar öntudatunk tápláló forrása. Szégyen egy magyar fiúra, ha nem ismeri hazája történelmét s így az ellenség minden rágalmat rászórhat hazájára. Nem igaz magyar az, akit nem érdekel hazája története.

Ha minden magyar diák a magyar gondolat szerelmeseként indul az életbe, — ha még a legkisebb magyarban is él a magyar hivatástudaton alapuló önérzet, — ha minden magyar diák tudja, hogy egész és munkás életet kell szentelnő arra, hogy az utódok majd magyar önérzettel mondhassák: Civis Hungarus sum! — ha majd minden magyar érzi, hogy a magyar hivatástudaton alapuló és az összefogó munkával kiérdemelt önérzetet és magyar kötelességet tovább kell adni az utódoknak is, — akkor nem kell félni a magyar gondolat ellenségeitől, mert akkor minden magyar szent kötelességének érzi majd, hogy éljen és haljon a nagy célért: Magyarorszáért, Szent István keresztény birodalmáért.

Ez az igazi magyar hivatástudat munkálásának a végcélja.

Légy a magyar hősök méltó unokája!

I.

Intézetünk multja.

Intézetünk egészen fiatal; mindössze 5 éves multja van. Felállításának gondolata gr. Teleki Pálban született meg azon tárgyalások alatt, melyeknek következményeként a Felvidéknek egy része felszabadult az idegen uralom alól, és visszatért az anyaország-hoz. A modern nyelvek elsajátítását, főleg pedig az olasz nyelv és művelődés különleges megismertetését célzó gimnázium alapításával a magyar kormány ki akarta fejezni őszinte háláját azzal az Olaszországgal szemben, mely elsőnek állt mellénk támogatásával, hogy lerázhassuk a trianoni bilincseket. A kormány az új iskola vezetését a Bencés Rendre bízta, elismerésül azért a rendíthetetlen helytállásért és magyar munkáért, mellyel a Rend a húszéves cseh megszállás alatt minden nehézség ellenére is fenntartotta Komáromban az egyetlen csehszlovákiai magyar kat. gimnáziumot. Kelemen Krizosztom főpát úr óhajára az intézet helyül Pannonhalmát választották, melyet sok történelmi kapcsolat fűz Rómához és Itáliához.

Az első osztály az 1939—40. iskolai évben nyílt meg. Addig, míg az új épület el nem készült, gimnáziumunk és diákotthonunk a főmonostorban nyert elhelyezést. Az 1942—43. iskolai évet azonban már a teljesen modern épületben kezdhettük meg. Az iskolaépület Hidasi Lajos és dr. Kiss Tibor okl. mérnökök tervei szerint Heszlajos vállalkozó építette. Az építkezési munkák rendi ellenőre Esztergályos Tibor főiskolai tanár volt, irányítója pedig a nm. V. K. M. részéről Ottó László min. tanácsos, akinek elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy iskolánk a háborús nehézségek ellenére is tető alá került. Művészi alkotásaikkal emelték intézetünk díszét Kisfaludy Strobl Zsigmond, Boldogfai Farkas Sándor, Erdey Ferenc, Borberek Kovács Zoltán szobraikkal, Boldizsár István, Burján László, Jeges Ernő, Kontuly Béla és Megyesi Schwartz Antal festményeikkel, végül Marsovszky Eleménné fotomontázsával.

Az épület úgy készült, hogy modernsége mellett alkalmazkodjék a mellette álló főmonostorhoz, és hogy legyen benne valami az olaszok jellegzetes építkezéséből is.

A gimnázium elválaszthatatlan a vele kapcsolatos diákotthon-tól. A tanulók mindnyájan bentlakók. Az egyes osztályok tanulói-nak létszáma 25, a nyolcosztályos intézet tehát összesen 200 diákot tud befogadni.

Az idén nyílt meg az ötödik osztály. Ugyancsak az idén hagyta jóvá a nm. V. K. M. az intézet helyi tantervét.

A gimnázium igazgatója kezdettől fogva Kovács Arisztid.

II.

Iskolánk belső élete.

1. Az iskolai év lefolyása. Az iskolai évet a bizonytalan, háborús viszonyok miatt a nm. V. K. M. 9222/1943. sz. rendelete értelmében csak november elején kezdtük meg. Október 30-án és 31-én voltak a pótló beírások, november 3-án 7.30-kor pedig a Veni Sancte. Utána évnnyitó ünnepélyt tartottunk, majd 9 órakor megkezdtük a rendes előadásokat.

Magánvizsgálat kettő volt az év elején és három volt az év végén.

A karácsonyi szünet december 22-étől január 6-áig tartott.

Az első félévet február végén zártuk és 29-én osztottuk ki a félévi értesítőket.

Az iskolai év befejezése a szokásosnál jóval korábban, április elsején történt meg Te Deummal és rögtönzött évszáró ünnepélyvel.

2. Személyi változások a tanári karban. Az iskolafenntartó főapát úr dr. Gacs Emilián tanárt visszahelyezte előbbi állomáshelyére, Kőszegre. Tanártársai a megértő, maga körül derűt sugárzó kartársat szerették benne, tanítványai pedig mint a kötelességteljesítést megkívánó, de atyai szigorral szerető tanárt becsülték. Nagy érdemeket szerzett diákokthoni igazgatói munkájával és előrelátó ügyességével, amellyel időben ellátta intézetét az év folyamán szükségességes mindennemű anyaggal.

Helyébe került tanárnak és egyúttal diákokthoni igazgatónak ugyancsak Kőszegről Vályi Hugó. A tanári kar és az ifjúság szeretettel fogadta az ifjúságért eddig is meleg szívvel fáradhatatlanul dolgozó pedagógust.

Sopronba került intézetünkötől Kálmán Odó, a lelkiismeretes tanár és a nevelésben az okos spártaiságot kívánó nevelő, ki négy esztendőn keresztül áldásos munkát fejtett ki ifjúságunk körében. A tanári kar új tagjai: Lébényi Szilárd, Kemény Dózsa, dr. Olajos Elréd, Zágón Bertalan Szent Benedek-rendi tanárok és Vogel Károly testnevelési tanár.

3. Háborús szüneti foglalkoztatás. A nm. V. K. M. külön engedélyével azoknak a szülőknek gyermekeit, akik ezt kifejezetten óhajtották, az 1943/44. iskolai év szeptemberében és októberében befogadtuk gimnáziumunkba és diákokthonunkba, ahol előre megállapított rend szerint tervszerű testi és szellemi foglalkoztatásban részesültek a tanulók. A cél az volt, hogy a semmittevő életmód ne ártson tanulóinknak, másrészt az, hogy tanulmányaikban el ne maradjanak. A foglalkoztatás a szép őszben sokszor a fák színes lombjai alatt folyt. Az »Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci« elv alapján a test edzését és a szellem gazdagítását egyszerre akartuk szolgálni. Így az őszi foglalkoztatás, melyben tanulóinknak több, mint 50%-a vett részt, sikerültnek mondható.

4. Kormányzó úr látogatása. Nagy kitüntetés érte intézetünket 1943. október 19-én, amikor Horthy Miklós kormányzó úr hit-

vesével és menyével a főmonostornak szóló látogatás keretében megtekintette intézetünket is. A szürke hétköznap pirosbetűs ünnep lett számunkra.

A pannonhalmi főiskola és gimnázium növendékei közös ünnepélyének keretében főapát úr köszöntötte a magas látogatókat. Az ünnepély műsora a következő volt:

Himnusz. Gyermekkar.

Köszöntő. Elmondta Vizkelety Imre V. o. t.

Praetorius: Éneklő ifjúság. Gyermekkar.

Sajó Sándor: Pannonhalmán. Szavalta Rédly László I. o. t.

Harsányi Lajos: Felhők Pannonhalmán. Szavalta Galambos

János II. o. t.

Halmos: Minden földek Istent dicsérvétek. Gyermekkar.

Clementi: Szonatina I. tétel. Játszotta Tolnay Ferenc III. o. t.

Mécs László: Piros virág a pusztán. Szavalta Kohányi László II. o. t.

La campana del mattino. Gyermekkar.

Halmos: Assisi Szent Ferenc Naphimnusa. Szent Gellért-férfikórus éneke.

Az ünnepély után kormányzó úr előkelő kísérete társaságában bejárta a hatszintes épületnek majdnem minden helyiségét. Az épület műszaki részére vonatkozó magyarázatokkal Ottó László min. tanácsos és Hidasi Lajos ép. mérnök álltak a vendégek rendelkezésére.

Fiatalokat megszegyenítő fürgeséggel járt a magyar államfő az új iskola emeleit, termeit, érdeklődött a bennük folyó munka iránt, a fiúkat megszólításával tüntette ki, elbeszélgetett a gépház fűtőjével, ki valamikor egy hajón szolgált Vele, meghatódottan idézték fel a sok vihart kiállott hajó életének emlékeit; hallhattuk a kormányzó úr nemzetnevelési elveit, amelyek mély bepillantást engedtek magyar ifjúságunkat szerető szívébe.

Amikor a késő délután ifjúságunk sorfala között barátságosan integetve távozott körünkből, nagyon szép nap emlékét könyvelhettük el, és boldogok voltunk, hogy a magyar államfő bizalmát árasztó szavaiból, és férfias egyéniségéből erőt meríthettünk a magyar jövő nehéz napjaira.

5. Hivatalos látogatások. Az állami főfelügyeleti jog gyakorlására *Madocsai Pál* tanügyi tanácsos október 30-án és 31-én végezte hivatalos látogatásának egyik részét. A látogatás befejezésére az iskolai év hirtelen befejezése miatt nem kerülhetett sor.

Dr. Pammer Odiló, a hittanítás főapáti biztosa február 15-én végezte hivatalos látogatását.

Miriszlai Ernő testnev. tan. felügyelő 1944. márc. 18-án meglátogatta a II. és IV. osztály egy-egy óráját. Látogatásának tapasztalatait az ugyanazon napon tartott rendkívüli értekezleten ismertette.

6. Helyi tanterv. A helyi tanterv a VKM 1842/1944. eln. számmal nyert jóváhagyást. Gimnáziumunk helyi óraterve az alábbi. A dúlt betűs tárgyak tanítása olasz nyelven folyik.

Tantárgyak	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Össze- sen
Hit- és erkölcsstan	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Magyar nyelv és irodalom	5	5	4	4	3	3	3	3	30
Történelem	—	—	2	—	—	—	2	3	7
<i>Storia</i>	—	—	—	3	3	3	—	—	9
Gazd. és társ. ismeretek	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Föld- és néprajz	3	4	2	—	—	—	1	—	10
Honvédelem	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Latia	—	—	5	5	4	4	4	4	26
Német	—	—	—	—	4	4	3	3	14
<i>Italiano</i>	6	5	5	5	4	4	4	4	37
Bölcsészlet	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Természetrajz	2	2	—	3	4	—	—	—	11
Vegytan	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Természettan	—	—	1	—	—	—	4	3	8
Mennyiségtan	4	4	3	3	3	3	3	3	26
Rajz és műalkotások ism.	2	2	2	2	—	—	—	1	9
<i>Storia dell'arte</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Testnevelés	3	3	3	2	3	3	3	2	22
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ének	2	2	—	—	—	—	—	—	4
Összesen:	30	30	30	30	31	31	31	32	245

7. Nevelésügyi értekezlet. Nevelésügyi értekezletünket 1943. október 22-én tartottuk. Tárnya a Helyi tanterv megbeszélése volt.

8. Szemléltető oktatás. A természetrajz tanításával kapcsolatban a fiúk mag- és levélgyűjtéssel gyarapították a szertár szemléltető anyagát. Szép eredményeket értek el a park gazdag madárvilágának tanulmányozásával és téli védelmével. Ezen a téren nagy segítségükre volt a Madártani Intézet szép diaposzitivgyűjteménye.

Oktatófilm. A rövid iskolai évben az eddigi évekkal szemben csak 6154 méter filmet tudtunk bemutatni. Az Oktatófilm Kirendeltségének hálás köszönetet mondunk, hogy a szállítási nehézségek ellenére is pontosan rendelkezésünkre állott.

9. Vallás erkölcsi nevelés. »Hit nélkül nem fogunk kivézető utat találni abból a nagy káoszából, amely ma a világon uralkodik« — mondotta Teleki Pál. Nemcsak örök üdvösségünknek; hanem emberhez méltó földi életünknek is az élő hit és az ebből fakadó kegyelmi élet a feltétele. Vallás erkölcsi nevelésünk legfontosabb feladata ezért a *kegyelmi életre való nevelés* volt. A diákokon kerete természetesen nagy segítségére volt ebben az iskolának. A közös reggeli imán és a rövid elmélkedéssel és lelkiismeretvizsgálattal összekapcsolt esti imán kívül növendékeink mindennap résztvehetek a szentmiseáldozaton, szívesen ministráltak a pannonhalmi bazilikában is, és többen voltak napi áldozók. Havonként — szinte kivétel nélkül — egész diákságunk a szentségekhez járult. Vasárnapi és ünnepi szentmisénket a pannonhalmi bazilikában a szentmise megfelelő részeinek fölolvásával tettük liturgikussá. A szövege-

ket kitűnő diákimakönyvünk, az Opus Dei mindenki kezébe adta. Több alkalommal — különösen a munkatábor idején — végigimádkozta a lelkivezető a liturgikus szövegek alapján a szentmisét, hogy a személyes imádság gyakorlatára vezessen. A lelkigyakorlatot Szent Margit ünnepével kapcsolatban január 17—19-ig dr. Olofsson Placid sopra니 bencés tanár vezette.

A tanterv szerint előírt *vallástani anyagot* a III. osztályban rendszeres Szentírás-olvasással, a IV.-ben a liturgikus szövegek tanulmányozásával, az V.-ben pedig világnézeti kérdések megbeszélésével egészítettük ki.

Magunkévá tettük a Katolikus Akció *Diákokthoz-mozgalmának* ügyét is. Erre a célra közel 200 P-t gyűjtöttünk! A győrszentmártoni bombakárosultak számára 100 P-t adott az ifjúság.

10. Művészi nevelés. Intézetünk különleges helyzeténél fogva hivatott arra, hogy ifjúságunknak többet adjon a nevelésben, mint az az átlagos gimnáziumoktól várható. Innen ered célkitűzésünk, hogy az iskola és nevelőotthon értelmi és akarati nevelése mellett a szépség iránt fogékony növendékeinket a helyes irányú művészi nevelésben is részesítsük.

Feltétlen mély hatást tettek a magasztos szépség iránt annyira érzékeny gyermeklelkekre a pannonhalmi bazilikában néhányszor hallgatott főpapi szentmisék, ahol mintegy Wagner Gesamtkunstwerkje valósul meg. Az ősi gótikus ívek alatt a liturgia művészi színpompája, kísérve az egyházzenei művészet mindenkor legtökéletesebb alkotásával, a gregorián énekkel: az egyházművészetek tökéletes harmoniája.

A művészi nevelést célozták az átlag hetenkint tartott *művészi esték*: részben *zenei bemutatók*, részben *költészeti bemutatók*. (Sajnos rajztanárunk katonai szolgálata miatt festészetre ezidén nem kerülhetett sor.) E bemutatók nem voltak kötelezők az ifjúságra, de elég nagy számban való megjelenésük mutatta, hogy az érdeklődés megvan bennük.

Zenéből többek közt sorra kerültek gramofonlemezről: Kodály: Toborzó, Bartók: Kádár István, Schubert: An die Musik, An den Brunnen, Suriano: Requiem, Rossini: Tell-pastorale, Respighi: Feste Romane, Daquin: Cucu és az érdekesebb és könnyebb részek a következő nagy művekből: Bach: V. Brandenburgi koncert, Haydn: Óraszinfónia, Beethoven: V. és VI. szinfónia. Továbbá zongorán játszva Bartók népdalfeldolgozásai és könnyebb zongoradarabjai. A zenedarabokat dr. Szigeti Kilián elemezte az ifjúság níveljén. Megtárgyalásra kerültek többek közt a következő zenei fogalmak: népdal-műdal, népdalfeldolgozás fogalma, vokális-instrumentális zene, kamarazene, hangverseny, programzene, téma, motívikus munka, zenei kifejező erő stb. A fiúkkal való megbeszélés és hozzászólásaik mutatják, hogy fáradásunk eredményes volt.

Néhány különösebben tehetséges és muzikális tanulónknak külön is módot adtunk, hogy a legmagasabb klasszikus zenét hallgathassák (lemezről) szakszerű elemzéssel.

A *költészeti bemutatóknál* az a cél vezetett bennünket, hogy megtanítsuk a fiúkat a versolvasás művészetére és ezen keresztül

a költészet szeretetére. A bemutatások anyagát leginkább a modern költészet nagy magyar képviselőinek műveiből vettük, de szerepeltek néha-néha a magyar mult költészetének klasszikusai is. Módszerünk a következő volt. Minden bemutató előtt adtunk egy kis elméletet, röviden néhány gondolatot és szempontot, hogy a vers bemutatásánál mire kell különösen figyelni. Majd pár mondatos hangulati előkészítés után történt maga a bemutatás. Ezt részletes tárgyalás és megbeszélés követte. Óvakodtunk az agyonmagyarázástól. Inkább élményt akartunk nyújtani. Ezért lehetőleg többször is előadtuk ugyanazt a költeményt, és műsorunkon több vers bemutatására is sor került. Egy-egy este anyagát úgy válogattuk össze, hogy lehetőleg különböző költők hasonló tárgyú versei szerepeljenek. Az összehasonlítások és kirívó ellentétbeállítások révén igyekeztünk költőink sajátosan egyéni tulajdonságait is hangsúlyozni.

A fiúk érdeklődéssel vettek részt a bemutatásokon. Hisszük, hogy amikor közelebb akartuk vinni fiatal hallgatóinkat a magyar költészet nagyjainak lelkéhez, az ő lelkükhöz is közelebb került a magyar költészet.

A költészeti bemutatókat Kemény Dózsa tanár vezette.

11. Néprajzi kutatás. Iskolánknak szilárd elhatározása, hogy minden eszközzel igyekszik felkelteni a majdnem kizárólag a közép és felső társadalmi osztályhoz tartozó tanulóink érdeklődését a nép és annak életformái, műveltsége és művészete iránt, nem utolsósorban azért, hogy megtanulják becsülni, sőt megszeretni az alacsonyabb társadalmi osztályokat, és hogy megismerjék s ha kell, megvédjék minden felesleges idegen hatással szemben műveltségünk jellemzően magyar elemeit.

Az ötödik osztály még a tavalyi iskolai évben megismerte a néprajzi kutatás és megfigyelés módszereit, és a Nyalkán végzett, többször is megismételt falutanulmányozó kirándulásainak hatása alatt a tanulók nagy része a nyári szünetben szorgalmasan gyűjtögette és jegyeztette egyéni néprajzi megfigyeléseit. Az összegyűjtött anyagból egy alkalommal ketten előadást is tartottak a diákokthoz ifjúságának: Endrédy Ferenc a fertőendréd-i lakodalmi szokásokról, Loránth László pedig a celdömölki babonákról.

Az idén február havában a negyedik osztály Ravazd községben rendezett kétizben kirándulást azzal a szándékkal, hogy közvetlen tapasztalattal, élményszerűen ismerje meg a falusi embert, annak gondolkozásmódját, beszédjét, házatáját stb. E célból felkerestek két ravazdi gazdát. Külön-külön egy-egy teljes délutánt töltöttek náluk a negyedikesek. Mohácsi bácsinál megnézték a házat és annak berendezését, az udvart és a gazdasági épületeket, majd hosszú ideig beszélgették a fiúk a jóízű magyarsággal előadó Mohácsi bácsit, hogy megfigyeljék, milyen okosan és józanul ítéli meg a mai élet apró-cseprő kérdéseit. Barabás bácsinál a falusi szokások, babonák, nóták stb. felől érdeklődtek. Legnagyobb meglepetés a fiúk számára az volt, hogy Barabás bácsi megmutatta a családi naplót, melyet még az ő nagyapja kezdett meg. A napló tartalma, a feljegyzett események, mindenekelőtt pedig az apáról fiúra szálló intelmek olvasása, mély nyomokat hagyott a fiúk lelkében.

Ifjúságunknak bőven volt alkalma az eddigi megfigyelések kiegészítésére és gazdagítására a tavaszi munkatáborban, amikor nemcsak közelről látták az egyszerű mezőgazdasági munkások életét, hanem azt maguk is megtapasztalták. Erős a hitünk, hogy ezen munkahónapok alatt igen nagy szociális megértés fejlődött ki fiainkban az egyszerű nép iránt.

A népi értékek megbecsülésének bizonyítékaiként lehet még megemlíteni karácsonyfaünnepélyünk bajai népies betlehemi játékát, népi táncok bemutatását a farsangi előadásokon, melyeket főleg az ötödikesek közül sokan eltanultak a falubeli legényektől, azután a magyar népdaldallamok kultuszát, melynek segítségével tanulóink értékelésében sikerült háttérbe szorítani az idegenizű slágeréneket.

12. A természetszeretet és természetvédelem. Növendékeink ebben az évben is folytatták az énekes madarak védelmét. A parkban elhelyezett fészáz mesterséges odut a kora tavasszal kitisztogatták és a fészkelésre alkalmassá tették. Megfigyelték a madarak tojásrakását, a kicsinyek etetését, ápolását, kirepülését. Közben gyűjtögettek megfigyeléseiket. Egyik legérdekesebb tapasztalatuk az volt, hogy a kis magyar madarak Északamerikából szállított anyagot is építettek be fészükbe. Találtak ugyanis olyan fészket, amelynek egyharmada az angolszász gépekről lehullatott alumíniumszálacskákból volt megszöve. A madarak védelmében, életük megfigyelésében különösen kitűntek Boda György és Schlemmer Tamás V. o., Boda Gábor III. o. tanulók.

Egy alkalommal levetítettük a Madártani Intézettől küldött diapozitív lemezeket, amelyek a tervszerű madárvédelem ismertetését szolgálják.

A természetrajztanárok vezetése mellett volt több parki, erdei séta, melyeknek célja különösen a fák életének tanulmányozása volt, kiemelve azt, hogy az egyes fák fája mire nyer alkalmazást az ipari és a mindennapi életben. Többen szép levélgyűjteményt állítottak össze. Egvesek gyögnövényt is gyűjtöttek.

13. Orvosi jelentés az 1943/44. iskolai évről. A tanév elején a karácsonyi szünetig csak meghülések miatt kerültek a növendékek a betegszobákba. Érdekes volt, hogy nagyobb számban az I. és II. osztály növendékei szerepeltek, a III.-ból kevesen, a IV. és V-ik osztály növendékei az idén nem voltak meghülés miatt a betegek közt, amit azzal magyaráznék, hogy jobban tudnak már vigyázni magukra.

A karácsonyi szünet után egyik növendékünk nyilván lapangó kanyarót hozva magával, társait is befertőzte, és így azok, akik még addig kanyarósak nem voltak, megkapták a betegséget. Szerencsére a járvány enyhe lefolyású volt, szövődmény nem fordult elő, és az előirt elkülönítési idő után minden növendék zavartalanul részt vehetett az intézet munkájában.

Az egész tanév folyamán mindössze két növendéket kellett hilusfolyamat okozta tartós lázas állapot miatt hazaküldeni. Mindkettő meggyógyult, és visszatérésüknek az új tanévre nincs egészségi akadálya.

Az éveleji és évközi orvosi vizsgálatok zavartalanul megtarthatók voltak, a tervezett szűrővizsgálatról azonban a tanév váratlan és gyors befejezése miatt le kellett mondani és a következő tanév elejére halasztani.

Dr. Farkas József intézeti orvos.

Nem mulasztottak órát az elmúlt iskolai évben: I. o. Bogyay János, Gábor Pál, Janda Szilveszter, Rédly László, Szakvály György, Soják György, Takács János.

33 tanuló közül 7: 21%.

II. o. Farkass György, Galambos János, Heszky Pál, Horváth Imre, Keresztes Imre, Lelóczky Gyula, Móricz Péter, Naszádos Ferenc, Solymár László, Zappe Tibor.

26 tanuló közül 10: 38%.

III. o. Bencze András, Biró Albert, Csehi György, Gábor Imre, György Vilmos, Horváth Tamás, Kéri Elemér, Molnár Attila, Pilt Rezső.

29 tanuló közül 9: 31%.

IV. o. Bodroghközy László, gr. Crouy-Chanel Félix, gr. Forgách Imre, Kertesy György, Mihályi Géza, Nádor József, Sik Miklós, Szabó János, Tóth Bálint.

24 tanuló közül 9: 38%.

V. o. Beökönyi Tibor, Csollány Nándor, Galambos László, Gyapay Dénes, Endrédi Ferenc, Kiss Géza, Klein János, Loránth László, Márky Mihály, Pattantyus-Abrahám Ádám, Rédly Pál, Schlemmer Tamás, Szele Zoltán.

21 tanuló közül 13: 62%.

Legjobb volt az egészségi állapot az V. osztályban, hol betegség miatt csak 42 órát mulasztottak.

14. Ünnepek. Ünnepeink és ünnepi megemlékezéseink részben a háborús világba való építő behelyezkedést, részben a békevilág emlékeit és gondtalanságát állították diákjaink és a résztvevők elé.

Évnyitó ünnepélyünk külső pompa nélkül a lélek kérő szava volt Istenhez.

December ötödikén intézetünk megünnepelte Kormányzó Úr Ő főméltósága nevenapját. Ünnepeyünket összekapcsoltuk a gyermek számára mindig kedves Mikulás-ünnepeylyel. December 6-án az intézet minden tanulója szentmisén vett részt.

December 19-én karácsonyi ünnepeylyt rendeztünk, hogy hazainduló diákjaink a családi otthonba hazatérve az adventi lelki előkészületen kívül hangulatukkal is magukkal vigyék a Gyermek Jézus várásának örömet.

Január 27-én Főapát Úr Ő nagyméltósága nevenapja alkalmaival ifjúságunk Főapát Úr iránt nemcsak mint az intézet fenntartója, hanem mint építője iránt is igyekezett háláját megmutatni.

A *farsang* folyamán minden osztály fellépett külön ünnepeylyel, egyik-másik több alkalommal is. Ezekkel a vidám estékkel igyekezünk jókedvűen eltölteni a farsangot.

Farsang utolsó vasárnapján missziós ünnepeylyt rendezett a Szent Benedek-gárda.

Március 15-én tartottuk meg az ifjúság hazafias ünnepélyét. Ünnepély előtt a tanuló ifjúság a hazaért bemutatott szentmisén vett részt.

Március 20-án Kossuth Lajosról emlékeztünk meg.

Március 21-én Szent Benedek Atyánk tiszteletére rendeztünk ünnepélyt a pannonhalmi Szent Gellért-főiskola növendékeivel közösen.

Az *évezáró* ünnepélyen a diákokhoz és a jelenlevő szülőkhöz az igazgató úr intézett az új helyzet megkívánta irányadó szavakat.

Ünnepélyen nagy gondot fordítottunk a zene- és énekkultúrára, különösen a népdalokra. A másik, időszerűségük miatt céltudatosan alkalmazott, gyakran előforduló számok a népi kultúrával összefüggő vagy egészen belőle vett műsorrészek voltak.

15. Ének és zene. A szorosan vett iskolai énekkórákon kívül intézetünkben kettős alkalom kínálkozott az énekkultúra emelésére. Egyik a hivatalos énekkari munka, a másik az ifjúság öntevékenysége verseny alakjában.

Énekkarunk a még csak V. osztályig terjedő gimnáziumban egynemű gyermekkar. A hangváltozáson már túllévő néhány tanulóval külön foglalkoztunk. A gyermekkar tagjainak száma 46. (22 szoprán és 24 alt.)

Még az iskolaév megkezdése előtt, október 19-én Kormányzó Úr Ó főméltósága előtt szerepeltünk először, az akkor már itt tartózkodó tanulókból alakított kis karral. Énekkari számaink voltak: Himnusz, Praetorius: Énekelj magyar ifjúság, Halmos L.: Minden földek Istent dicsérvétek. La campana del mattino (olasz dal).

December 19-i karácsonyi ünnepségünkön énekeseink a következő számokkal léptek fel: Rorate caeli... (gregorián), Gebhardi: Gloria szálljon... (kánon), Halmos L.: Kis karácsonyi ének. Tu scendi dalle stelle... (olasz karácsonyi ének kis zenekarral). Továbbá Mostan kinyílt egy gyönyörű virág-ot énekelte Farkas György II. o. t.

Az ünnepség második felében az V. és I. osztály adott elő egy-egy népi betlehemes játékot, népi dallamokkal.

Főapát urunk névnapján gyermekkarunk a főiskola Szent Gellért-férfikórusával egyesítve Schola Sancti Martini néven szerepelt. Énekelték Arcadélt: Ave Maria-ját.

Március 21-én Szent Benedek ünnepén a Schola Sancti Martini előadta Bárdos L.: Szent Benedekhez vegyeskari kórusát, Vitoria: Popule meusát, Palestrina: O vos omnes-ét. Kokas János III. o. t. és Farkass György II. o. t. pedig Händel: Makkabeusi Judás oratoriumából: Jöjj, Béke nyájas anygala... kettőst énekelte.

Március 26-án a Schola Sancti Martini templomi hangversenyt tartott az alábbi műsorral:

Szent Benedekről:

1. Laeta dies. Sequentia. (Gregorián.)
2. Bárdos: Szent Benedekhez. (Vegyeskar.)

Szűz Máriához:

3. Ave Maria. Offertorium. (Gregorián.)

4. Arcadelt: Ave Maria. (Vegyeskar.)

Nagybőjt:

5. Attende Domine. (Gregorián.)

6. Vittoria: Popule meus. (Vegyeskar.)

7. Nos autem. Introitus. (Gregorián.)

8. Lotti: Vere languores. (Férfikar.)

9. Palestrina: O vos omnes. (Vegyeskar.)

Husvét:

10. Alleluia. O filii... (Gregorián.)

11. Lotti: Regina caeli. (Vegyeskar.)

Egy-egy népdalcsokor éneklésével szerepeltek énekeseink a március 15-én és Kossuth halálának 50 éves évfordulóján rendezett ünnepségen.

Szentmiséken az ifjúság közös népénekekkel szokott résztvenni. Aldoztatás alatt válogatott kis gyermekkar szokott betétet énekelni gregorián énekekből, vagy a népénekefeldolgozásokból. — December 8-án, január 19-én és március 21-én a szerzetesek kórusával változtatva énekeltek a gregorián misét a pannonhalmi bazilikában.

A hivatalos énekkari munkán kívül, az egész intézet ifjúságának dalismeretét voltak hivatva előmozdítani *népdalversenyeink*. Az intézet folyosóján külön »Ének és zene« hirdetőtáblánkon bonyolítottuk le. Minden tanuló ábrázolhatta bármely tetszés szerint választott népdalunkat, saját elgondolása szerint. A verseny a megfejtésben állt. Egy-egy kép eltalálásáért két pont járt. Bizonytalan megfejtéséért egy. Összesen 90 különböző dalt dolgoztak fel 158 rajzban. Ebből 53 jutott a versenytáblára. A legjobb eredményt érték el a következők:

Neszmélyi A. II. o. t.	64 pont
Huszíhy L. II. o. t.	64 pont
Erdős Gy. II. o. t.	62 pont
Nyáry P. II. o. t.	60 pont
Farkass Gy. II. o. t.	58 pont
Esterházy M. I. o. t.	58 pont
Janda Sz. I. o. t.	57 pont
Dreisziger M. I. o. t.	42 pont
Galambos L. V. o. t.	38 pont
Szakváry Gy. I. o. t.	38 pont

Hangszeres zenét 48 tanulónk tanult. 39 zongorát és 9 hegedűt. Kedvelt hangszer lett továbbá a furulya. Ünnepeyeinken mindig szerepelt egy-két zongora- vagy hegedűszám. Az év folyamán a következők szerepeltek: Zongora: Jáki S. V. o. t. Beethoven: F-dur szonatina I. tétel, Tolnay F. III. o. t. Clementi: Szonatina I. tétel, Weber A. II. o. t. Bartók: Népdalfeldolgozás, Krizsanovich J., III. o. t. Német dal. Neszmélyi A. II. o. t. Reinecke: D-dur szonatina. Hegedű: Tóth K. V. o. t.: Saint-Saëns: Le Cygne, és Haydn:

Szerenád, Maróti L. III. o. t.: Gounod: Ave Maria, Becske G. III. o. t.: Hauser: Esti dal.

Hogy minden zenét tanuló növendékünk hozzászokjék a szerepléshez, kétszer (dec. 11-én és márc. 28—29-én) tartottunk növendékhangversenyt, amelyen minden növendék szerepelt.

Zenekarunk — amennyiben ilyenről szó lehet öt osztályos iskolánkban — karácsonykor szerepelt karácsonyi dalokkal és furulyakarunk farsangkor népdalokkal.

(A magasabb zenei nevelést lásd művészi nevelés cím alatt.)

16. Tandíjmentesség. *Ösztöndíjak, segélyek.* Teljes tandíjmentességet élvezett nyolc, féltandíjmentességet tíz tanuló.

Sashalmi Béla I. oszt. tanuló, hadiárva az egész évi tandíjmentesség mellett teljes ellátásban és mindennemű költségének megtérítésében részesült.

Schaffer Imre IV. o. t. a VKM 500 pengős tanulmányi segélyét élvezte.

Egyéb segélyeket I. a Diákotthoni beszámolóban.

III.

Iskolai hatóságok és a tanári testület.

1. Hatóságok.

Az intézet fenntartója: a *Pannonhalmi Szent Benedek-rend.*

Rendfőnök: *Kelemen Krizosztom* főapát, m. kir. titkos tanácsos, az Országos Közoktatási Tanács elnöke.

Az iskola a *Kat. Iskolai Főhatóság* vezetése alatt áll. Ennek elnöke *dr. Serédi Jusztinián* bíbornok, hercegprímás, esztergomi érsek.

Kat. tanügyi elnök-főigazgató: *dr. Kürti Menyhért* ciszt. r. c. tanker. kir. főigazgató.

Dunántúli kat. tanügyi főigazgató: *dr. Balogh Albin* tanügyi főtanácsos.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter: *dr. Antal István*, aki az állami főfelügyeletet *dr. Koch Nándor*, a székesfehérvári tankerület kir. főigazgatója útján gyakorolja. A tanker. kir. főigazgató helyettese *Madocsa Pál* tanügyi tanácsos.

Hitoktatási biztos: *dr. Pammer Odilo*.

2. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége, képesítése (szaktárgyai)	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Órászám			Jegyzet
		összesen	Emel az indokell		tanítási	diákothoni	egyéb	
1	Kováts Arisztid igazgató latin, görög	29	5	Természetr. II. 2. Rajz, I. 2. (1944. jan. 10-16) Rajz, II. 2. " III. 2. " IV. 2.	2 10	—	—	A gimn. igazgatója, cserkész csap. szerv. test. elnöke, iskolai levele pk.
2	Dr. Békés Gellért r. tanár a hittudomány dr.-a	4	4	Hittan, II. 2. " III. 2. " IV. 2. " V. 2.	8	—	—	Cserkész- parancsnok.
3	Dr. Centoni Albo óraadó tanár latin, olasz, történelem, földrajz	5	5	Történelem, IV. 2.	3	7	15	Olasz lektor.
4	Csergező László r. rajztanár rajz, művészettörténet	2	2	Honvédelem, I. 1. " II. 1. " III. 1. " IV. 1. Rajz, I. 2. " II. 2. " III. 2. " IV. 2. (1944. jan. 10-ig.) Testnevelés, I. 3. " II. 3. " III. 3. " IV. 2. " V. 3. (1943. dec. 15-ig.)	26 12	—	6	Leventeparancsnok (1943 dec 15 ig), a rajzsztár óre, a mintázás és rend- kívüli rajz vezetője. 1944. április 13-án hősihalált halt.
5	Dr. Danczi Villebald r. tanár magyar, latin, szlovák	3	3	Magyar, V. 3. Latin, V. 4.	7	48	4	Az V. o. főnöke és prefektusa, ünne- pélyrendező, a sza- való kör és a szlovák társalgás vezetője.
6	Diósi Ákos r. tanár földrajz, természetrajz	22	5	Földrajz, I. 3. " II. 4. " III. 2. Természetr. I. 2. " IV. 3. " V. 4. Honvédelem, V. 1.	19	—	—	A földrajzi, termé- szetrajzi és vegy- tani szertár óre, az oktatófilmügy veze- tője.
7	Farkas Sándor r. tanár testnevelés	3	3	—	—	—	—	Eltűnt az orosz harctéren.

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége, képesítése (szaktárgya)	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Óraszám			Jegyzet
		összesen	Emió az intézetnél		tanítási	diákotthoni	egyéb	
8	Frey Kasszián r. tanár latin, görög	2	2	Latin, IV. 5.	5	42	—	A IV. o. prefektusa, tanárértékelési jegyző, cserkésztsz. t.
9	Kemény Dózsa r. tanár magyar, német	1	1	Magyar, III. 4. Német, V. 4.	8	—	10	Igazgatói jegyző, vezette a német társalgást a III. és V. o.-ban.
10	Levárdy Rezső r. tanár történelem, földrajz	3	2	—	—	—	—	Katonai szolgálatot teljesít.
11	Lébényi Szilárd r. tanár magyar, német	24	4	Hittan, I. 2 Magyar I. 5. „ II. 5.	12	—	4	H. igazg., az I. o. főn., az ifj. könyvtár őre, a Szent Benedek-Oárda vez. német társalgást tanított az I. o.-ban.
12	Dr. Olajos Elréd r. tanár magyar, francia, olasz	1	1	Olasz, I. 6. „ III. 5.	11	48	9	A III. o. főn. és prefek- tusa, cserkésztsz. t., az aero-kör II. vezetője, mb. főisk. tanár. Vezette az angol társalgást.
13	Dr. Polgár Vilmos r. tanár magyar, francia, olasz	4	3	Magyar, IV. 4. Olasz, IV. 5. „ V. 4.	13	14	9	A IV. o. főnöke, a tanári könyvtár őre, mb. főisk. tanár, a francia társal- gás vezetője.
14	Pulay Csaba r. tanár mennységt., természettan	2	2	Mennységt., I. 4 „ III. 3. „ IV. 3. Természettan, III. 1.	11	—	7	A természettani szertár őre, az aero-kör I. ve- zetője, mozgépföldg- yelő. Tanította a gyorsírást.
15	Dr. Szigeti Kilián r. tanár történelem, földrajz az egyházzene dr.-a	7	2	Történelem, III. 2. V. 3. Ének, I. 2. „ II. 2.	9	14	9	Az ének- és zeneokta- tás felügyelője, a kar- ének vezetője, az ének- és zeneszertár őre, főiskolai tanár.
16	Vályi Hugó r. tanár mennységt., természettan	9	1	Mennységt., II. 4. „ V. 3.	7	—	—	A diákotthon rektora.
17	Vogel Károly h. tanár testnevelés	1	1	Testnevelés, I. 3. „ II. 3. „ III. 3. „ IV. 2. „ V. 3. (1933. dec. 15-től.)	14	—	8	Leventeparancsnok 1943. dec. 15-től, a tornaterem és szertár őre. Vezette a vívást.
18	Zígon Bertalan r. tanár latin, német	1	1	Latin, III. 5. Olasz, II. 5.	10	48	6	A II. o. főnöke és prefektusa, cserkész- tsz. t., vezette a német társalgást a II. és IV. osztályban.

Olasz lektorok; Leoncini Luigi és Centoni Albo. — Francia lektor: Quéhen Georges

3. A tanári kar lelkipásztori, irodalmi és társadalmi működése.

Kováts Arisztid igazgató, isk. leventeparancsnok. Több ízben mondott szentbeszédet a diákoknak és vidéken is. Nevelésügyi cikkeket írt. Kormányképviselő volt a veszprémi kegyesrendi gimnázium érettségi vizsgálatán.

Dr. Békés Gellért hittanár, a győrszentmártoni Kalot egyh. elnöke, a győrszentmártonhegyi Kalász lelki igazgatója és a Szív-gárda vezetője, leventeelkész. Diákok lelkigyakorlatát vezette Esztergomban és Budapesten, Kalász vezetőnökét három alkalommal Szadán, népfőiskolás leányokét Bodajkon s a leányifjúságét Győrszentmártonban. Több szentbeszédet mondott és gyóntatott Pannonhalmán és vidéken. Cikkeket írt az Egység Utjába, előadásvázlatokat az Evangéliumba, verseket és könyvismertetéseket a Pannonhalmi Szemlébe.

Dr. Danczi Villebald főmonostori konventjegyző. Alkalmoszerűen résztvett a lelkipásztori munkában gyóntatással és szentbeszédekkel. A Magyarságtudományi Intézet megbízásából néprajzi gyűjtéssel foglalkozott, előadott Pannonhalmán a világnézeti munkanapokon és ifjúvezetői továbbképző tanfolyamon, cikket írt a Pannonhalmi Szemlébe, könyvismertetéseket ugyanoda és a Katolikus Szemlébe.

Diósi Akos, a pannonhalmi bazilika őre; több ízben mondott szentbeszédet a diákoknak.

Frey Kasszian a diákok lelkigyakorlatát vezette Esztergomban és Sopronban, elemistákét Győrszentmártonban; szentbeszédet mondott Pannonhalmán, Kajáron és Győrött a katonakórházban. Többször segített a gyóntatásban Pannonhalmán és másutt is.

Kemény Dózsa a diákok lelkigyakorlatát vezette Győrött; többször mondott szentbeszédet a diákoknak és híveknek. Résztvett a gyóntatásban. Könyvismertetéseket írt a Pannonhalmi Szemlébe.

Lébényi Szilárd a győrszentmártoni bencés obláta-szövetség lelkiigazgatója. Szentbeszédet mondott a szövetségben és Ölbőpusztán. Vezette az obláták és a pápai bencés tanári kar lelkigyakorlatát. Magyarra fordította Eugster Mainrád einsiedelni bencés életrajzát.

Dr. Olajos Elréd gyóntatásokkal és szentbeszédekkel vett részt a lelkipásztori munkában. Cikkeket írt a Pannonhalmi Szemlébe, könyvismertetéseket ugyanoda és a Vigiliába. Előadássorozatot tartott a győri szabadegyetemen. A Pannonhalmi Tanárképzőintézetben a francia irodalom mb. előadója.

Dr. Polgár Vilmos többször mondott szentbeszédet és gyóntatott Győrszentmártonban és más községekben; három hétig plébános helyettesített Ravazdon. A Pannonhalmi Tanárképzőintézetben a francia nyelvészet mb. előadója. Cikket és könyvismertetéseket írt a Pannonhalmi Szemlébe.

Pulay Csaba a pannonhalmi bazilika hitszónoka. Mint kisegítő hebdomadárius résztvett a helyi lelkipásztorkodásban. Lelkigy-

korlatot vezetett Győrszentmártonban, Szombathelyen és Celldömölkön. Cikkét irt a Pannonhalmi Szemlébe.

Dr. Szigeti Kilián a pannonhalmi bazilika karnagya, főiskolai tanár, előadásorozatot tartott Budapesten a Zita-köri vezetők tanfolyamán.

Vályi Hugó lelkigyakorlatokat vezetett Tiszaujfalun Szent Benedek Leányainak, Kőszegen az Oltáregylet rendezésében a városi hölgyközönségnek és Győrött a felnőtt leányoknak. Több szentbeszédet mondott és gyóntatott Pannonhalmán. Cikkeket irt a Lélek Szavába és a Zita-köri vezetők Kalauzába.

Vogel Károly testnevelési tanár; résztvett társadalmi sportegyesületek versenyein, valamint azok rendezésében. A Testnev. Főiskola téli tanfolyamának oktatótanára volt a Madarás Hargitán megtartott sitanfolyamon.

IV.

Könyvtárak és szertárak.

1. Tanári könyvtár. Tanári könyvtárunk az idén összesen 186 könyvvel gyarapodott 1500 P értékben. Ebből 113 kötet ajándékozás útján került könyvtárunkba. Könyvet adományoztak: Preszly Elemér, a Bençés Diákszövetség elnöke (3), Kopp Jenő, a Fővárosi Képtár igazgatója (4), Kincs István kőszegi plébános végrendeletileg (22), a kolozsvári Lélektani Intézet (5), a győri Olasz Intézet (3), a Főapátsági Könyvtár Duplumosztálya (36), a Pannonhalmi Szemle (11), Lébényi Szilárd (5), dr. Danczi Villebald (13), dr. Polgár Vilmos (2), Enjt (9).

A tanári könyvtáron kívül a tanári kar rendelkezésére áll a több mint negyedmillió kötettel és igen sok folyóirattal rendelkező Főapátsági Könyvtár is.

2. Boldog Mór ifjúsági könyvtár. Ifjúsági könyvtárunk az iskolai év folyamán 216 kötettel gyarapodott 1418 pengő értékben. Vétel 138, ajándék 78 kötet. Központi főkönyvtárunktól ajándéku kapta boldogult dr. Niszler Teodóz perjel úr könyvei közül a Könyvbarátok Kis könyvei sorozatának 25 kötetét és még 6 más művet. Ugyancsak a főkönyvtár adta a Zászlónk 14 kötött évfolyamát is. A Pannonhalmi Szemle ajándéka 8, a növendékpapság könyvtaráé 18 kötet. Diósi Ákos tanár úrtól 2, N. N.-től 5 könyvet kapott a könyvtár. A szíves ajándékozónak ezúton is hálás köszönetet mond a könyvtáros az ifjúság nevében.

Az egész ifjúsági könyvtár állománya (5 évi szerzemény) 804 kötet, értéke 3238 pengő.

3. Földrajzi szertár. Ajándék: Lónyay Elemér herceg: egy történelmi értékű nagy földgömb állvánnyal.

Vétel:

Egyetemes szemléltető állvány (2 db)	160 P
Egyoldalas falí érképtároló	80 „
Magyarország pol. falitérképe (3 db)	93 „
Magyarország ált. falitérképe (2 db)	86 „
Magyarország hegy- és vízrajzi térképe	31 „
Hazánk képes szemléltető falitérképei (4 db)	132 „
Európa történelmi falitérképei (4 db)	190 „
Magyarország, Európa, Itália, a föld kisebb térképei	18 „
Honvédelmi táblázatok	26 „
Kisebb térképek (4 db)	8 „
Összesen:	824 P

4. Vegytani szertár. Felszerelése folyamatban van.

5. Természettajzi szertár. Ajándék: Dr. Szentpéteri Zsigmond egyetemi tanár, a kolozsvári egyetem Ásvány- és Kőzettani Intézetének igazgatója útján 318 db ásvány és 47 db kőzet. — A M. Kir. József Nádor Műegyetemtől: 58 db rovarkészítmény és egyéb preparatumok. — A Gyógynövénykísérleti Állomástól: 40 db gyógynövénykészítmény. — Bácskai Béla állomásfőnöktől: 1 db pirít-csoport (Óradna). — Dr. Bencze József főorvostól: 10 db anatómiai tábla. — Meszéna Jenő főintézőtől: 1 db szarvasagancs. — Csergezőn László rajztanártól: az ásványok magyar lelőhelyei c. szemléltető tábla rajza. — Sprinzi Ferencről: ásványok és kőzetek. — Takács Zsigmond erdőtanácsostól: 1 db szarvasagancs. — Dr. Tardos Vida erdészeti kormányzótól: 1 db őz agancs. — Dr. Farkas Jenő főorvostól: szemléltető képgyűjtemény a gyógynövényekről.

Vétel:

Egy emberi csontváz	350 P
Szívmodell	70 „
Szemmodell	75 „
Agymodell	75 „
Fülmodell	130 „
Tüdő szívvel	145 „
Gombák (10 db)	82 „
Egerészölyv egerrel	35 „
Gatyás ölyv	25 „
Karvaly, tengeliccel	20 „
Vörös vércse, kakuk, őzlapó	40 „
Kárókatona, hallal	40 „
Fiolák (285 db)	135 „
Jávorka: Növényhatározó	214 „
Papp Károly: Rovarhatározó	62 „
Összesen:	1498 P

6. Fizikai szertár. A fizikai szertár berendezése a jelen iskolaév megkezdése óta folyamatban van. A nyersanyag és munkashiány ugyan sok akadályt gördített utunkba, de azért sikerült máris sok értékes eszközt beszerezni. Mivel teljes képet még nem al-

kothátunk a szertárról — hiszen napról-napra kapunk küldeményeket — részletes beszámolót ebben az évben még nem adhatunk.

7. Testnevelési szertár. Állománya 20 db szer 1880 P értékben. Az idén gyarapodás nem volt.

IV.

Ifjúsági egyesületek.

1. Szent Benedek-gárda. A Szent Benedek-gárdának szabályzata szerint hármias hivatása van: 1. A fejlődő ifjában igyekszik felébreszteni és megerősíteni a liturgikus szellemet, azaz az Egyház istentisztelete, szentmise, szentségek, szentelmények, zsolttárimádság megértését, megkedvelését, örömét követvén ez utóbbit illetőleg példaképét, Szent Imrét, akiről életrajza említi, hogy nocturnis horis ipse collucentibus in cubiculo facibus, quae pro dignitate regiae prolis adhibebantur, divinas laudes, psalmosque Davidicos decantare solebat. 2. Éleszti a gárda tagjaiban a keresztény családias szellemet. 3. Hűséges, áldozatrakész lelkiéletre neveli tagjait Krisztus földi helytartója, a pápa iránt.

Ebben a szellemben igyekezett élni a mi kis Szent Benedek-gárdánk is. Gárdistánk jórésze gyakori, sőt napi áldozó volt. Első könyvük, melyet a nap folyamán kezükbe vettek, a misekönyv. Némelyik felnőtteket megszegyenítő ügyességgel kezelte és buzgósággal használta misszáléját a legszentebb áldozat alatt. Az ilyen fiúnak nem unalmas a szentmise félórája és nem lesz az felnőtt korában sem, ha hozzá szokott diákkorában a misekönyv rendszeres használatához.

A bencések hagyományos Immaculata-tiszteletével köszöntötte gárdánk a Boldogságos Szűzanyát Szeplőtelen fogantatása ünnepén, december 8-án, amikor ünnepi vecsernyéjét imádkozta intézetünk kis kápolnájában.

Ugyancsak az Egyház nyelvén (magyar-latin zsolozsmáskönyvből imádkozva) hódolt a gárda Szent Család ünnepén a názáreti Szent Család előtt, és imádkozta lelkébe a zsolozsma himnuszaival, a szentatyák gondolatokban gazdag leckéivel a legszentebb otthon szellemét. Gárdánk buzgóbb tagjai vásár- és ünnepnap rendszeresen jártak a főapátság bazilikájába a szerzetesek énekes vecsernyéjére.

A hűséget és az áldozatrakész lelkiéletet a római pápa iránt azzal igyekezett gárdánk magában nevelni, hogy a tőle kívánt engesztelés művébe tevékenyen bekapcsolódott, különösen az V. és az I. osztály. Imák, önmegtagadások, jócselekedetek sok sok kis névtelen cédulájával telt meg az engesztelés művének doboza, és szállt fel az áldozat imája és ajándéka engesztelő könyörgésként az igazságos és irgalmas Isten trónusához. Engesztelő jócselekedet

volt a gárda jótékonykodása karácsony előtt, amikor szegény győrszentmártoni bencés oblatáknak küldött 80 pengőt és Szent Benedek ünnepe, amidőn 32 falusi szegény gyermeket látott el gazdagon füzetekkel, írószerekkel és süteménnyel. Ezt a jótékonykodást folytatta az ilyen irányban különösen jószívű I. osztály gárdája a harctéren küzdő katonákkal szemben is, amikor halálja csekélyke jeléül ezernél több cigarettát és 250 Mária-érmét küldött ki hőseinknek a harctére.

A pogány missziókat gárdánk 152 pengővel támogatta a miszióegyesületeknél. Az I. osztály áldozatos szívé kis gárdistái ezenkívül 300 pengőt küldtek a kőszegi missziói intézetnek 30 pogány gyermek kiváltására.

Gyűléseink egyikén február végén szomorú szívvel emlékezett meg gárdánk a bencés rend rombadöntött cassinói anyamonostoráról, melyly Pannonhalma több évszázados imaközösségben volt. Ez alkalommal dr. Mihályi Ernő főiskolai tanár úr tartott vitetűképes előadást Monte Cassinóról, melynek falai ugyan most romokban hevernek, de az évezredek katolikus otthonnak és alapítójának, Szent Benedeknek szeretete ott él minden igazi bencés gárdista szívében.

2. 629. sz. Szent Márton cserkészcsapat. A múlt nyáron jún. 10—26-ig Bodrogolasziba szállt először táborba a pannonhalmi cserkészcsapat. Erről a táborozásról tavalyi évkönyvünk már beszámolt.

Idei munkánkat erősen akadályozta a rövid iskolaév. A diákotthon már szeptemberben megnyitotta kapuit, de cserkészeink jó része csak az iskolaév kezdetére érkezett meg. A csapat visszaérkezett tagjai makk és vadgesztenye gyűjtésével végeztek jó munkát. 84 kg makk és 420 kg vadgesztenye gyűlt össze. Az almamag és textíli hulladék gyűjtése is ekkor indult meg. Az előbbiből 10 kg, az utóbbiból 30 kg a gyűjtés eredménye.

Első csapatgyűlésünk nov. 11-én, Szent Márton napján volt. A cserkészmunka három raj keretében indult meg. Az I. raj Békés Gellért parancsnok vezetésével a honkereső próbára készült, a II. raj Frey Kasszián cserkésztszist vezetésével az úttörő próba pontjait gyakorolta, a III. raj Zágon Bertalan cserkésztszist vezetésével a jelöltek közül állott. Őrsvezetők voltak: Endrédi Ferenc, Gyapay Dénes, Vizkelety Imre, Pattantyus Ádám, Rédly Pál, Jáki Sándor, Kiss Géza, Boda György és Loránth László. Az őrsi pontverseny győztesei sorrendben: Cinkék, Fecskék, Mókusok. A csapat jelenlegi létszáma 82.

Idei nagytáborunkat Tihanyba terveztük. Az iskolaév korai befejezésére és a háborús helyzetre való tekintettel azonban végül is a pannonhalmi mezőgazdasági munkatáborhoz csatlakoztunk. Husvét után a csapatnak mintegy ötven tagja vett részt hosszabb-rövidebb ideig ebben a honvédelmi munkában.

Júniusban 5 cserkész Frey Kasszián cserkésztszist vezetésével tizenháromnapos Balaton körüli kis mozgótábor rendezett kerékpáron, öt őrsvezető pedig a 23. öv. tábor tési tagozatának volt

tagja. Az öv. tábor egyéni versenyében Boda György második, Jáki Sándor harmadik helyen végzett.

3. Testnevelés és sportkör. Intézetünk előző testnevelési tanára, Farkas Sándor huzamosabb ideig tartó katonai szolgálata után hazája iránti kötelessége teljesítése közben az orosz hadszíntéren 1943 februárjában eltűnt. A testnevelési órák ellátását valamint a sportkör vezetését új testnevelési tanárunk, Vogel Károly vette át, kinek szakszerű vezetése mellett nagy élénkséggel indult meg újból diákjaink sporttevékenysége. Nagy érdeklődéssel és nagy számban vettek részt a tornatermi foglalkozásokon, igyekezve pótolni a mulasztottakat. Különösen nagy volt a tevékenység a vívők és a sízók táborában, akik minden szabadidőt felhasználva szorgalmasan gyakoroltak. Kora tavasszal alighogy elment a hó, máris élénk volt minden délután játéktérünk, ahol különösen a labdarugás és a kézilabda voltak a legnépszerűbbek. Sajnos, az iskolai év késői kezdése és korai befejeződése miatt atlétikával keveset foglalkozhattak diákjaink.

4. Leventeintézmény. Intézetünk leventecsapatának vezetését szintén új testnevelési tanárunk vette át. Az oktatás a hivatalos rendelkezéseknek és kiképzési intézkedéseknek megfelelően történt, amiről Bayer Vilmos ezredes úr, könnyűhadosztályparancsnok is meggyőződött az iskolai év folyamán tett ellenőrző látogatása alkalmával, kifejezve meglepedését.

Az iskolai év végéig mindenegyes levente megszerezte a korcsportjának megfelelő leventeprobát.

A Pannonhalmán 1944. június 15-én indult háromhetes *ifjúvezetői táborozáson* intézetünk 23 növendéke vett részt.

5. Aerokör. Vezetőtanár Pulay Csaba. Az idei esztendővel újra megkezdte működését az aerokör. Az volt a kár, hogy az anyag-támogatást elég későn kaptuk meg, az iskolaév viszont nagyon korán befejeződött. De a rövid idő ellenére is, vagy talán annál inkább, a fiúk nagy lelkesedéssel dolgoztak. Munkánkat a kötelezően előírt tanterv szerint végeztük, befejezése azonban a jövő évre maradt.

6. A „Piccolo“. Még a múlt iskolai év végén, az akkori harmadikosokban felmerült egy diákújság kiadásának gondolata. A terv csakhamar megvalósult és még a múlt év végén megjelent az első szám. Az idén a negyedik osztály továbbfolytatta a megkezdett munkát, és bár a papírhány nem egyszer nehézséget okozott, a »Piccolo«-nak elkeresztelt diáklap számai mégis megjelenhettek.

A diákotthon vezetősége örömmel támogatta a szerkesztő osztályt a lap megindításában és fenntartásában, mert ezzel is szorosabbá véli tenni a kapcsolatot a szülői ház és az intézet között. A lap ugyanis — megfelelő irányítás mellett — idők folyamán olyan szervvé nőheti ki magát, mely a szülőket és mindazokat, akiket diákotthonunk bármi okból közelebből érdekel, tájékoztatja iskolánk életéről, külső és belső eseményeiről olyan formában, mely a fiúknak módot nyújt arra, hogy írói készségüket fejlesszék. Később, amikor majd lesznek végzett diákjaink, ennek a lapnak olvasásával idézhetik majd vissza legkönnyebben leendő öregdiákjaink boldog ifjúkorukat, és továbbra is a diákotthon családi közösségébe zárja

a kirepült rajokat. Ugyanekkor arra is alkalom adódik, hogy tehetesebb tanulóink irodalmi zsengeiket — legyenek azok akár szép-irodalmi, akár tudományos természetűek — a nagy nyilvánosság előtt is bemutassák, és példájukkal többi tanuló társukat is rávegyék a helyes tollforgatásra.

Az eddigi számokban eredetiségükkel és szorgalmas közreműködésükkel leginkább kiváltak Gyöngyössi Imre, Mihályi Géza, Reichenbach László, Zilahy Mihály és Gábor Pál.

VI.

Rendkívüli tárgyak.

1. Olasz társalgás. A minden tanuló számára kötelező mindennapos olasz társalgást dr. Leoncini Luigi és dr. Centoni Albo olasz lektorok vezetik. A lektorok az egyes osztályokban hetenkint váltják egymást, vagyis egyik héten az egyik, másik héten a másik tartja a társalgást. Így legalább már most van alkalmuk a tanulóknak hozzászokni azokhoz a kiejtés- és szóhasználatbeli egyéni árnyalatokhoz, melyek annyira jellemzik az emberek beszédjét.

A társalgási óra anyaga úgy van összeválogatva, hogy azokban a mindennapi élet kifejezés-kincsén kívül mindazon új ismereteknek tárgyköre szerepeljen olasz nyelven, melyeket a tanulók a különféle tantárgyak óráin szereznek. A módszer alkalmazkodik az egyes osztályok egyéniségéhez és lényege, hogy az érdeklődést minél jobban lekösse, másrészt pedig, hogy a tanulókat minél gyakrabban beszéltesse.

A tanulóknak bőven van arra is alkalmuk, hogy az ebéd és vacsora utáni szabadidőben, továbbá a délutáni séták alatt hosszabb ideig tartó teljesen egyéni társalgást folytassanak a lektorokkal, és így egyre jobban belejőjenek a folyékony, könnyed beszélgetésbe, amiben főleg az idősebb osztályokban sokan egészen kiváló eredményt értek el.

Az érdemjegyeket lásd az »Érdemsorozat« fejezetben.

2. Német társalgás. A rendkívüli német órára '39 tanuló jelentkezett. A német nyelvben való jártasságuk szerint különböző csoportokba osztottuk őket. Vezetőtanárok: Kemény Dózsa és Zágon Bertalan voltak. A társalgás alapjául Jármái Vilmos nyelvkönyvének megfelelő kötetei szolgáltak. A beszélőknél beszélgetéseink rendszeren egy-egy érdekes, tanulságos meséből vagy elbeszélésből indultak ki. Néhány forrásunk: Schulz—Sundermeyer—Thies, Deutsche Sprachlehre für Ausländer; Albrecht János, Német olvasókönyv, J. P. Hebel, Schatzkästlein der rheinischen Hausfreunde (Meyers Volksbücher), stb.

A tanulók a következő osztályzatot kapták:

Kezdők: III. o.: Buday István 2, György Vilmos 1, Meszéna György 2, Pilt Rezső 2.

Haladók: III. o.: Becske Gábor 1, Bencze András 1, Biró Albert 1, Bodócsi András 1, Gábor Imre 1, Kósa András 1. — IV. o.: Cserna János 2, Gimesy Béla 1, Gyöngyössy Imre 1, Hantos Vilmos 2, Kertesy György 2, Mihályi Géza 2, Nádor József 2, Oltý Ede 2, Schaffer Imre 1, Virágh Tibor 2. — V. o.: Beökönyi Tibor 1, Boksay György 1, Endrédy Ferenc 1, Könyves Tóth Kálmán 1, Loránth László 1, Pattantyús Ádám 1.

Beszélők: III. o.: Hartner Antal 1, Horváth Tamás 1, Körösmezey Péter 1, Molnár Attila 1, Zilahy Mihály 1. — IV. o.: Alapy Gáspár 1, Bencze József 1, Br. Bornemisza Elemér 1, Gr. Crouy-Chanel Félix 1, Gr. Forgách Imre 1, Olgyay György 1, Reichenbach László 2. — V. o.: Rédly Pál 1.

3. Angol társalgás. A fiúk valamennyien *kezdő* fokon tanulták az angol nyelvet. Tankönyvül dr. Szenczi Miklós: Tanuljunk könnyen gyorsan angolul c. nyelvkönyvét használtuk. A nyelv kezdeti nehézségein átesve különösen a helyes kiejtés, olvasás gyakorlására fordítottunk gondot. Olvasmányaink folyamán a mindennapi élet elemi szókészletével igyekeztünk megismerkedni. Az iskolaév rövidségéhez mérten valamennyien kielégítő eredménnyel végezték tanulmányaikat. **Vezetőtanár: Dr. Olajos Elred.**

Érdemjegyek:

V. o.: Boda György 1, Endrédy Ferenc 1, Galambos László 1, Gyapay Dénes 1, Klein János 1, Térfy Tamás 2, Vizkelety Imre 1.

4. Karének. Az énekkart Szigeti Kilián dr. vezette. Külön két órában gyakorolt a szoprán és külön két órában az alt.

Az énekkar tagjainak névsora és érdemjegyei:

Szopránok: I. o.: Bogay János 1, Gábor Pál 1, Glósz Ferenc 1, Jankó Ambrus 1, Medved István 1, Néma János 1, zalai Németh László 1, gr. Pongrácz István 2, Sashalmi Béla 1, Szakvály György 2, br. Szalay Berzeviczy Imre 2, Szóják György 1, Tóth Dezső 1. — II. o.: Farkass György 1, Hajdu Kuthen György 1, Horváth Imre 1, Kohányi László 1, Szabó György 1, Weber Aurél 1. — III. o.: Becske Gábor 1, György Vilmos 1, Kokas János 1.

Altisták: I. o.: Dreisziger Miklós 1, Falus Imre 2, Fejérvári Benedek 2, pesti Németh László 1. — II. o.: Fekete László 1, Galambos János 1, Horváth Gábor 1, Lelóczky Gyula 1, Nyáry Pál 1, Szigethi Ottó Árpád 2, Varga Pál 1. — III. o.: Boda Gábor 1, Czágány Ferenc 2, Gábor Imre 1, gr. Károlyi László 2, Kósa András 2, Krizsánovich János 1, Maróti Lajos 1, Pilt Rezső 1, Tolnay Ferenc 1. — IV. o.: gr. Crouy-Chanel Félix 2, Hantos Vilmos 1, Olgyay György 1.

5. Zene. a) *Zongora.* Zongoratanár: Herszényi Bálint okl. zenetanár.

Vizsgázott és osztályzatot kapott zongorából és zeneelméletből a következő 39 tanuló:

I. o.: Fekete Gábor 2, Fejérvári Benedek 2, Gábor Pál 1, Németh László 2, Szőke Ferenc 2. — II. o.: Galambos János 2, Horváth Gábor 2, Horváth Imre 2, Farkass György 2, Rausz Ágoston 2,

Keresztes Imre 2, Kohányi László 2, Weber Aurél 2, Nyáry Pál 2, Huszthy László 2, Szigethi Ottó Árpád 2, Hajdu Kuthen György 1, Lelóczky Gyula 1, Neszmélyi András 1, Szabó György 1. — III. o.: Gábor Imre 2, Horváth Tamás 1, Kokas János 2, Krizsánovich János 1, Tolnay Ferenc 2. — IV. o.: Cserna János 2, Gimesy Béla 1, Quandt Richárd 1, Szabó János 2, Tóth Bálint 3. — V. o.: Csollány Nándor 1, Galambos László 1, Gyapay Dénes 1, Jankó Béla 2. Jáki Sándor 1, Kiss Géza 2, Klein János 2, Rédly Pál 2, Vízkelety Imre 2.

b) *Hegedű*. Vezetőtanár: Dr. Gál Geláz főiskolai tanár.

Érdemjegyek:

Alsó tagozat I.: Jankó Ambrus 1. — II.: Koperniczky Ferenc 2. — III.: Becske Gábor 2, Boda Gábor 1, György Vilmos 3, Gyöngyössi Imre 2.

Középső tagozat I.: Maróti Lajos 1, Virágh Tibor 2. — III.: Könyves Tóth Kálmán 1.

6. *Vívás*. Vezette: Vogel Károly testnevelési tanár.

Érdemjegyek:

Kezdők: I. o.: Hirsch György 2, Tóth Dezső 3, Valkó István 3. — II. o.: Heszky Pál 2, Huszthy László 3, Keresztes Imre 1, Móricz Péter 1, Rausz Ágoston 2, Varga Pál 3, Weber Aurél 2. — III. o.: Bodócsi András 2, Czagány Ferenc 3, Maróti Lajos 2. — IV. o.: Gr. Forgách Imre 2, Olgyay György 2. — V. o.: Szelle Zoltán 2.

Haladók: III. o.: Becske Gábor 2, Krizsánovich János 1, Molnár Attila 1, Tolnay Ferenc 1. — IV. o.: Bodroghközy László 1, br. Bornemisza Elemér 2, Cserna János 1, Mihályi Géza 2, Olty Ede 2, Reichenbach László 2, Tóth Bálint 1. — V. o.: Czapáry Miklós 1, Galambos László 2, Könyves Tóth Kálmán 1, Pattantyús Ádám 2, Schlemmer Tamás 2, Vízkelety Imre 1.

VII. Érdemsorozat.

1. A tanulók elbírálása.

Érdemjegyek.

(1) A tanuló elbírálásakor az elért eredmény kifejezésére mind a magaviseletből, mind a rendszeretéből, mind pedig az előmenetelből a *jeles, jó, elégséges, elégtelen* érdemjegyek szolgálnak.

Magaviselet.

(2) A magaviselet elbírálása és a magaviseleti érdemjegyek megállapítása a tanuló egyéniségének alább felsorolt vonásai alapján történik.

- a) valláserkölcsi meggyőződés;
- b) nemzeti érzés (hazafias magatartás);
- c) jellembeli tulajdonságok (egyeneslelkűség, jóindulat, akaratí fegyelmezettseg, tisztelettudás stb.);
- d) kötelességtudás és szorgalom;
- e) magatartás az iskolában és az iskolán kívül;
- f) a tanuló társakra gyakorolt hatás.

(3) E szempontok figyelembevételével a magaviseleti érdemjegyek megállapítása a következő elvek szerint történik:

Jeles érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi meggyőződése és nemzeti érzése nyilvánvalóan erős, jellembeli tulajdonságai val, különösen egyeneslelkűségével, akaratí fegyelmezettsegével és tisztelettudásával társai közül kiválik, kötelességtudása és szorgalma mindig állandó, magatartása az iskolában és az iskolán kívül korának minden tekintetben megfelelő és társaira nemesítőleg hat.

Jó érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi meggyőződése és nemzeti érzése kifogástalan, jellembeli tulajdonságai egyeneslelkűségét, akaratí fegyelmezettsegét, tisztelettudását megmutatják, kötelességtudása és szorgalma kielégítő, magatartása az iskolában és az iskolán kívül csak kisebb kifogásokra ad okot, s a tanév folyamán legfeljebb egyszer részesült elsőfokúnál nem súlyosabb fegyelmi büntetésben.

2. A tanulók érdemsorozata.

a) Nyilvános tanulók.

I. osztály.

Osztályfőnök: Lébényi Szilárd.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										Rendszeret	Tandij				
		Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Honvédelem	Olasz nyelv	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének			Olasz társalgás			
		Alt. tan. eredm.															
Ardó János	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	100
Baranyi András	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	fm	1	2	2	1	2	100
Bogay János	1	2	2	2	1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	100
Dreisziger Miklós	1	2	3	2	1	3	2	3	2	2	2	1	2	3	2	2	100
5 Hg. Esterházy Miklós	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	100
Falus Imre	2	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	1	2	1	2	1	100
Fejérvári Benedek	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2	100
Fekete Gábor	1	1	2	3	2	3	2	3	2	2	2	1	2	3	2	2	100
Gábor Pál	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	100
10 Glósz Ferenc	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	1	100
Hanser Ferenc	2	2	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2	100
Hirsch György	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	100
Janda Szilveszter	2	2	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	100
Jankó Ambrus	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	100
15 Kiss Albert	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Liszokay Nagy Miklós	1	1	3	2	1	3	2	3	2	1	3	3	3	3	2	3	100
May Mayus Tivadar	2	1	2	1	1	2	1	2	3	1	1	2	1	2	2	2	100
Medved István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Néma János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
20 Németh László (pesti)	2	2	3	3	2	3	2	3	2	2	1	2	3	2	2	2	100
Németh László (zalai)	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	100
Gr. Pongrácz István	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	100
Rausz Sándor	1	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	100
Rédly László	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	3	3	2	2	2	100
25 Sashalmi Béla	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	fm	100
Sprinzl György	2	1	2	2	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	100
Szakvály György	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2	100
Br. Szalay Berzeviczy Imre	1	1	3	2	1	2	2	3	2	2	1	2	3	1	2	2	100
Szóják György	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	100
30 Szőke Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	100
Takács János	1	2	3	2	1	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	100
Tóth Dezső	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	2	2	2	100
Valkó István	1	1	3	2	1	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	100

Kimaradtak: Czagány Richárd, Farkas Balázs, Nagy István, Puskás Ernő.

II. osztály.

Osztályfőnök: Zágon Bertalan.

A tanuló neve	Magviselés	T a n t á r g y a k										Tandíj			
		Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Honvédelem	Olasz nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének		Olasz társalgás	Ált. tan. eredm.	Rendszeretet
Árendás Tibor	1	1	3	3	1	3	2	3	2	2	2	3	3	1	100
Erdős György	2	1	3	2	1	3	2	3	3	2	2	2	3	2	100
Farkass György	2	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	100
Fekete László	1	1	2	2	1	3	1	3	1	1	2	3	1	100	
5 Galambos János	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	50
Hajdu Kuthen Gy.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	100
Heszky Pál	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	100
Horváth Gábor	1	1	3	2	1	3	2	3	2	2	1	3	3	2	100
Horváth Imre	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	100
10 Huszthy László	1	1	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2	2	2	50
Keresztes Imre	2	1	2	2	1	2	1	3	2	1	2	2	2	2	100
Kohányi László	1	1	2	2	1	3	3	3	3	2	1	2	3	1	100
Kotzián E. Tamás	1	1	1	2	1	2	2	2	3	2	1	2	2	2	100
Lelóczky Gyula	1	1	2	2	1	2	2	2	3	1	1	2	2	2	100
15 Móricz Péter	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	50
Naszáros Ferenc	1	1	3	2	2	3	2	2	2	1	2	3	1	100	
Neszmélyi András	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	50
Nyáry Pál	1	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1	3	3	2	100
Rausz Ágoston	1	1	3	3	1	2	2	3	2	1	1	1	3	1	100
20 Solymár László	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	100
Stick Béla	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	1	100
Szabó György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	50
Szigethi Ottó Árpád	1	1	2	2	2	3	2	3	2	2	1	3	3	1	100
Varga Pál	1	1	2	2	1	3	2	3	1	1	1	2	3	1	100
25 Weber Aurél	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	100
Zappe Tibor	1	1	2	1	2	2	2	3	3	2	1	1	3	1	100

Magánvizsgálatot tehet: Majthényi Károly.

III. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Olajos Elréd.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Tandij		
	Magaviselet												Rendszeretet			
		Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Honvédelem	Latin nyelv	Olasz nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés			Olasz társalgás	Ált. tan. eredm.
Becske Gábor	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	3	100
Bencze András	2	1	2	2	2	1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	100
Bíró Albert	1	1	1	1	1	1	2	3	1	2	2	1	2	2	2	100
Boda Gábor	1	1	1	2	2	3	3	2	2	3	1	2	1	3	1	100
5 Bodócsi András	1	1	2	1	1	1	3	2	1	2	1	2	2	2	1	100
Buday István	2	1	2	2	2	1	3	3	2	3	3	2	3	3	3	100
Csehi György	1	1	2	2	1	1	3	3	1	3	1	2	3	3	1	100
Czagány Ferenc	1	1	2	2	2	2	3	3	2	2	3	1	2	3	2	100
Dovánszki József	2	1	3	2	2	3	3	3	1	1	3	2	2	3	3	100
10 Dudás András	1	1	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2	3	1	100
Gábor Imre	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	100
György Vilmos	2	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	1	2	3	2	100
Hartner Antal	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	100
Horváth Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
15 Gr. Károlyi László	2	2	3	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	100
<i>Kelemen József . . . . .</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	tm
Kéri Elemér	1	1	3	2	2	2	3	3	2	2	2	2	3	3	3	100
Kokas János	1	1	3	1	2	1	3	3	2	3	2	1	3	3	1	100
Koperniczky Ferenc	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2	1	2	3	2	tm
20 Kósa András	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	fm	1	2	1	100
Körösmezey Péter	1	1	2	1	1	1	3	3	1	1	2	2	2	3	1	100
Krizsánovich János	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	100
László Imre	2	1	3	1	2	1	3	2	3	3	2	2	1	3	2	100
Maróti Lajos	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	100
25 Meszéna György	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	tm
Molnár Attila	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	100
Pekánovich István ism.	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	3	1	100
Pilt Rezső	1	1	3	1	2	3	3	2	2	3	2	2	2	3	2	100
Tolnay Ferenc	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	100

Kimaradt: Vincenti Károly.

Magánvizsgálatot tehet: Dudutz Gábor, Zilahy Mihály ref.

IV. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Polgár Vilmos.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										Rendszeret	Tandij		
		Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Honvédelem	Latin nyelv	Olasz nyelv	Természettudj	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés			Olasz társalgás	Ált. tan. eredm.
Alapy Gáspár	2	1	3	1	1	2	3	2	3	3	2	2	3	3	100
Bence József	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2	2	100
Bodroghközy László . .	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	2	3	2	100
Br. Bornemisza Elemér	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	100
5 Gr. Crouy-Chanel F.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	3	100
Cserna János	1	1	2	2	1	2	3	2	3	1	1	2	3	1	100
Érdy Sándor	1	1	2	2	2	3	3	2	3	1	2	2	3	1	100
Gr. Forgách Imre	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	100
Gimesy Béla	2	1	3	2	2	3	3	2	3	1	1	2	3	1	100
10 Gyöngyössy Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Hantos Vilmos	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	tm
Kertesy György	2	2	3	3	2	3	3	2	3	1	1	2	3	1	100
Mihályi Géza	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	100
Nádor József	2	2	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	100
15 Olgyay György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	100
Olty Ede	2	1	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	25
Reichenbach László . .	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	3	2	1	100
Quandt Richárd	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Schaffer Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	100
20 Sik Miklós	2	2	3	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3	3	100
Szabó János	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	100
Tóth Bálint	2	2	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2	2	3	100
Végh Endre	1	1	3	2	2	3	3	2	3	3	2	2	3	3	100
Virágh Tibor	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	2	100

V. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Danczi Villebald.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										Rendszertet	Tandij		
		Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Honvédelem	Latin nyelv	Német nyelv	Olasz nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Testnevelés			Olasz társalgás	Alt. tan. eredm.
Beökönyi Tibor . . .	1	1	2	3	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1	100
Boda György . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Boksay György g. kat.	2	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	3	2	1	tm
Csollány Nándor . . .	1	1	2	1	1	3	3	3	2	3	1	2	3	1	100
5 Czapáry Miklós . . .	1	2	2	3	1	3	2	3	2	3	1	2	3	2	100
Endrédy Ferenc . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
<i>Galambos László</i> . . .	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	100
Gyapay Dénes	2	1	1	1	1	1	2	2	3	1	1	2	1	2	100
Jankó Béla	2	2	3	2	1	3	3	3	2	3	1	2	3	1	100
10 Jáky Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	tm
Kiss Géza	2	1	2	1	1	3	2	2	1	2	2	1	2	1	100
Klein János	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	50
<i>Könyves Tóth Kálmán</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	50
Loránth László	1	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	2	2	1	100
15 Márky Mihály	2	1	2	2	1	2	2	2	2	3	2	1	2	2	100
Pattantyús Á. Ádám . .	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2	100
Rédly Pál	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	25
Schlemmer Tamás . . .	1	1	2	2	1	3	1	3	1	2	1	2	3	1	100
Szelle Zoltán	2	2	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	1	100
20 Térfy Tamás	2	2	2	2	1	3	2	3	2	3	2	2	3	2	100
Vizkelety Imre	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	100

Kimaradt: Gr. Esterházy János.

b) Magántanulók.

Osztály	A tanuló neve, születési éve, vallása	T a n t á r s a g y a k											Rendszeret				
		Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Honvédelem	Latin nyelv	Német nyelv	Olasz nyelv	Természettan	Természettan	Mennyiségtan		Rajz	Testnevelés	Ének	Ált. tan. eredm.
II.	Lehóczky László 1932 .	1	3	—	3	1	—	—	3	2	—	3	3	1	2	3	2
IV.	Márky Mihály 1929 . .	2	1	1	—	1	1	—	2	1	—	3	2	1	—	2	2
V.	Prónay Aladár 1928 . .	2	2	2	—	1	3	2	3	3	—	3	—	fm	—	3	1
III.	Thiringer Tamás 1931 .	1	2	3	2	2	3	—	3	—	2	3	2	2	—	3	2
II.	Zilahy Mihály 1931, ref.	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	1	2	fm	1	1	1

3. Különbözeti vizsgálatok.

A különbözeti vizsgálatokat 1943. dec. 11-én tartottuk meg. Négy tanuló vizsgázott, valamennyien olaszból.

Érdemjegyeik: Huszthy László I. o.: jó, Maróti Lajos I—II. o.: elégséges, Ölgay György I—III. o.: elégséges, Könyves Tóth Kálmán I—IV. o.: elégséges.

4. Javítóvizsgálatok.

1. Szeptemberben:

I. o.: Lehóczky László olasz nyelvből: elégséges. Viola Károly olasz nyelvből: elégséges.

II. o.: Dudutz Ottó mennyiségtanból: elégséges. Ékes Lajos olasz nyelvből: elégséges.

III. o.: Erdy Sándor latin nyelvből: elégséges.

2. Októberben: III. o.: Alapy Gáspár rajzból: elégséges.

IV. o.: Térffy Tamás mennyiségtanból: elégséges.

VIII. Statiztika.

1. A tanulók száma és fontosabb adatai.

O s z t á l y		I.	II.	III.	IV.	I-IV.	V.	I-V.	
a) A tanulók száma	Beírt nyilvános tanuló	87	28	32	24	121	23	144	
	Beírt magántanuló . .	—	—	1	—	1	—	1	
	Osztályozott nyilvános tanuló	33	26	29	24	112	21	133	
	Osztályozott magánt. .	—	2	1	1	4	1	5	
	Osztályozott összesen	33	28	30	25	116	22	138	
	Ezek közül ismétlő .	—	—	1	—	1	—	1	
Oszályozott nyilvános tanulók	é l e t k o r a	1933-ban született . .	26	—	—	—	26	—	26
		1932-ben „	6	17	—	—	23	—	23
		1931-ben „	—	9	22	—	31	—	31
		1930-ban „	1	—	7	15	23	—	23
		1929-ben „	—	—	—	9	9	14	23
		1928-ban „	—	—	—	—	—	5	5
Oszályozott magántanul.	é l e t k o r a	1932-ben született . .	—	1	—	—	1	—	1
		1931-ben „	—	1	1	—	2	—	2
		1929-ben „	—	—	—	1	1	—	1
		1928-ban „	—	—	—	—	—	1	1
Oszályozott nyilvános tanulók	c) vallása	Római katolikus . . .	33	26	29	24	112	20	132
		Görög katolikus . . .	—	—	—	—	—	1	1
	d) anyanyelve, nyelvismerete	Magyar anyanyelvű . .	33	26	29	24	112	21	133
		Csak magyarul beszélő	18	16	20	—	54	—	54
		Magy. és németül „ . .	12	10	7	8	37	5	42
		„ „ olaszul „	—	7	8	24	39	21	60
		„ „ franciául „	4	—	1	2	7	—	7
		„ „ angolul „	1	—	—	—	1	—	1
		„ „ szlovákul „	1	—	1	—	2	—	2
	„ „ szerbül „	—	1	—	—	1	—	1	
	e) a szülők foglalkozása szerint	Nagybirtokos	5	2	1	3	11	1	12
		Középbirtokos és bérlő	—	—	3	—	3	—	3
		Kisbirtokos	—	1	1	—	2	2	4
		Gazdasági tisztviselő .	—	—	5	—	5	1	6
Egyéb gazd. segédszem.		1	—	—	—	1	—	1	
Nagyiparos		2	—	2	—	4	—	4	
Kisiparos		—	3	—	1	4	—	4	
Ipari v. bányászati tisztv.		—	—	1	3	4	3	7	
Nagykereskedő		1	1	1	—	3	1	4	
Kiskereskedő		1	1	2	—	4	—	4	
Kereskedelmi tisztviselő		1	1	—	—	2	—	2	
Közlekedési tisztviselő		—	—	—	3	3	—	3	
Köztisztviselő		11	4	1	4	20	4	24	
Tanár, tanító		3	1	2	1	7	3	10	
Más értelmiségi	6	11	9	8	34	3	37		
Katonatiszt	2	1	1	1	5	1	6		
Nyugdíjas tisztviselő .	—	—	—	—	—	2	2		

O s z t á l y		I.	II.	III.	IV.	I-IV.	V.	I-V.	
Az osztályozott magántanulók foglalkozása:									
Eltartott		—	2	1	1	4	1	5	
O s z t á l y o z o t t n y i l v á n o s t a n u l ó k	f) a szülők lakóhelye szerint								
	Az isk. székhelyén lakik	—	—	2	1	3	—	3	
	A vármegyében . . .	—	4	1	2	7	2	9	
	Bars vármegyében	1	—	1	—	2	—	2	
	Bács-Bodrog „	—	1	—	—	1	—	1	
	Bihar „	—	—	—	2	2	—	2	
	Csongrád „	1	—	—	1	2	—	2	
	Esztergom „	1	1	1	—	3	1	4	
	Fejér „	2	—	1	1	4	—	4	
	Heves „	—	—	—	—	—	1	1	
	Komárom „	1	—	1	1	3	2	5	
	Nyitra „	—	—	1	—	1	—	1	
	Pest „	1	3	2	—	6	—	6	
	Sopron „	3	—	3	—	5	1	6	
	Szabolcs „	1	—	—	1	2	—	2	
	Szolnok „	—	1	—	1	2	—	2	
	Tolna „	2	2	2	1	7	—	7	
	Vas „	—	1	1	1	3	1	4	
	Veszprém „	4	—	1	—	5	1	6	
	Zala „	2	—	—	1	3	2	5	
	Bpest székesfővárosban	14	9	5	9	37	6	43	
	Újpest thj. városban	—	—	1	1	2	—	2	
Esztergom „ „	—	1	—	—	1	—	1		
Győr „ „	1	1	3	—	5	2	7		
Komárom „ „	—	—	—	1	1	—	1		
Sopron „ „	—	1	1	—	2	—	2		
Székesfehérvár „	—	—	1	—	1	2	3		
Németországban . .	—	1	1	—	2	—	2		
g) bejárók: Adatok nincsenek. h) lakása: Mind bentlakó.									
O s z t á l y o z o t t m a g á n t a n u l ó k	i) áram- lasztás	30 óránál kevesebbet mulasztott igazoltan mulasztott órák száma	24 1171	9 620	21 768	8 421	62 2990	21 89	83 3069
	j) előmenetel	Kitűnő	2	3	1	5	11	3	14
	Jeles	6	1	2	—	9	2	11	
	Jó	14	10	11	11	46	10	56	
	Elégséges	7	10	14	5	36	5	41	
	Túlnyomóan elégséges	4	2	1	3	10	1	11	
	Jeles	—	1	—	—	1	—	1	
	Jó	—	—	—	1	1	—	1	
	Elégséges	—	—	1	—	1	1	2	
	Túlnyomóan elégséges	—	1	—	—	1	—	1	
O s z t á l y o z o t t n y i l v . t a n u l ó k	k) közül. rendk. tárgyakat tanul	Német társalgás . . .	—	—	15	17	32	7	39
		Olasz	33	26	29	24	112	21	133
		Angol	—	—	—	—	—	7	7
		Karének	17	13	12	3	45	—	45
		Zene (zongora és heg.)	6	15	10	7	38	10	48
		Vivás	3	8	6	9	26	7	33
		Összesen:	59	62	72	60	253	52	305
O s z t á l y o z o t t m a g á n t a n u l ó k	l) tandíjmen- tes, tandíj- tárfel	Tandíjmentes	1	—	3	1	5	2	7
		25 pengőt fizet . . .	—	—	—	1	1	1	2
		50 pengőt fizet . . .	—	5	—	—	5	2	7
		100 pengőt fizet . . .	32	21	26	22	101	16	117

2. A magaviselet, a rendszeret és tantárgyak tanulmányi eredménye.

Tantárgyak	Osztályok — Nyilvános tanulók száma — Érdemjegyek																							
	I. oszt. 33				II. oszt. 26			III. oszt. 29			IV. oszt. 24			V. oszt. 21										
	jeles		jő		elégsges		elégstelen		jeles		jő		elégsges		elégstelen		jeles		jő		elégsges		elégstelen	
	jeles	jő	elégsges	elégstelen	jeles	jő	elégsges	elégstelen	jeles	jő	elégsges	elégstelen	jeles	jő	elégsges	elégstelen	jeles	jő	elégsges	elégstelen				
Magaviselet	24	9	—	—	21	5	—	—	19	10	—	—	13	11	—	—	14	7	—	—				
Rendszeret	14	17	2	—	17	9	—	—	13	11	5	—	10	8	6	—	16	5	—	—				
Hittan	22	11	—	—	25	1	—	—	26	3	—	—	18	6	—	—	17	4	—	—				
Magyar nyelv	10	13	10	—	6	13	7	—	11	11	7	—	9	10	5	—	10	10	1	—				
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	16	12	1	—	13	8	3	—	12	7	2	—				
Földrajz	11	16	6	—	8	14	4	—	13	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Honvédelem	25	7	1	—	21	5	—	—	20	5	4	—	15	9	—	—	21	—	—	—				
Latin nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	18	—	7	11	6	—	8	6	7	—				
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	8	2	—				
Olasz nyelv	10	9	14	—	3	13	10	—	3	13	13	—	7	7	10	—	5	9	7	—				
Természetism.	13	16	4	—	11	12	3	—	14	12	3	—	9	15	—	—	14	7	—	—				
Mennyiségtan	8	15	10	—	8	6	12	—	8	11	10	—	7	11	6	—	7	7	7	—				
Rajz	9	19	5	—	7	12	7	—	9	14	6	—	16	6	2	—	—	—	—	—				
Testnevelés	8	23	1	—	12	14	—	—	14	14	—	—	13	11	—	—	16	5	—	—				
Ének	25	6	2	—	20	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Középerdemjegy	1.73 jó				1.70 jó				1.78 jó				1.68 jó				1.54 jó							

3. Iskolai felszerelés.

Tételek	Gyarapodás			Állomány	
	Vétel	Ajándék	érték P	d a r a b	érték P
	d a r a b				
Bútorok	—	—	—	164	4.213.08
Házi és irodai felsz.	—	—	—	44	5.111.50
Tanári könyvtár	77	106	1.500.—	1.045	7.062.—
Ifjúsági „	138	78	1.418.—	804	3.238.—
Kötelező olvasmány	35	—	113.88	108	337.88
Fizikai szertár	} Berendezésük folyamatban	1	3.000.—	6	13.000.—
Vegytani szertár		10 mű	150.—	30	300.—
Zeneszertár		310	533	2.636.—	1.311
Természetrajzi szert.	26	1	1.124.—	312	1.450.—
Földrajzi szertár	—	—	—	18	143.—
Rajzszertár	—	—	—	20	1.880.—
Tornaszertár	—	—	—	—	—

4. Az iskola épületének méretei.

Osztálytermek: I. o.: 6.50 x 14.74, II. o.: 6.50 x 14.74, III—IV—V—VI—VII. o.: 6.50 x 11.43, VIII. o.: 6.37 x 9.40.

Szertárak:

Történelmi gyűjtemény: 6.50 x 5.30.

Fizikai szertár: 5.52 x 8.28, előkészítő: 5.52 x 2.80, előadó: 5.52 x 9.70.

Kémiai dolgozó: 6.07 x 8, előkészítő: 5.52 x 3, előadó: 5.52 x 10.76.

- Szertárfolyosó: 37.72 x 2.80.

Rajzterem: 12.46 x 9.25, rajzszertár: 6.37 x 3.96, rajztanári: 6.37 x 4.50.

Tornaterem: 20.45 x 10, színpad: 10 x 4.73, előcsarnok: 19.26 x 6.62, öltöző: 6.50 x 4, zuhanyozó: 12.55 x 4.

Igazgatói iroda: 6.50 x 5.60.

Tanácskozó: 6.50 x 11.30.

Tanári könyvtár: 6.50 x 4.20.

Ifjúsági könyvtár: 6.50 x 8.

Gimnáziumi folyosó: 73.15 x 2.70.

5. Az iskola népessége.

Tanév	Osztályozott nyilvános tanulók					
	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.	V. o.	összesen
1939—40	20	—	—	—	—	20
1940—41	27	23	—	—	—	50
1941—42	32	23	22	—	—	77
1943—43	30	31	24	21	—	106
1943—44	33	26	29	24	21	133

IX.

Tankönyvek jegyzéke.

I. osztály: Római katolikus nagyobb katekizmus. Alszegehy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, I. Alszegehy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, I. Kőmives Kolos: Irodalmunk költői remekei, 3. kiadás. A magyar helyesírás szabályai. Bodnár—Kalmár: Magyarország föld- és néprajza. Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz. Király Rudolf: Olasz nyelvkönyv, V. o. Király Rudolf: Rendszeres olasz nyelvtan. Kerékgyártó—Mohay: A ház és a kert természetrajza. Mérey—Hadarits—Sárközy: Számтан és mértan. Kerényi—Rajeczky: Énekes Abécé. Honvédelmi ismeretek. Opus Dei imakönyv.

II. osztály: Római katolikus nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: Ószövetségi biblia. Alszegehy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv. Alszegehy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan. Kőmives Kolos:

Irodalmunk költői remekei, 3. kiadás. A magyar helyesírás szabályai. Bodnár—Kalmár: A világrészek föld- és néprajza. Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz. Király Rudolf: Olasz nyelvkönyv, VI. o. Király Rudolf: Rendszeres olasz nyelvtan. Kerékgyártó—Mohay: A magyar föld és az idegen tájak földrajza. Mérey—Hadarits—Sárközy: Számtan és mértan. Kerényi—Rajeczky: Énekes Abécé. Honvédelmi ismeretek. Opus Dei imakönyv.

III. osztály: Római katolikus nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: Újszövetségi biblia. Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv, III. Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvtan. A magyar helyesírás szabályai. Balanyi—Balogh: Magyarország történelme. Bodnár—Kalmár: Általános földrajz. Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz. Jirka Alajos: Latin olvasókönyv I—II. Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan, I—II. F. Bernini—L. Bianchi: Limpide voci. Király Rudolf: Rendszeres olasz nyelvtan. Öveges József: Kis fizika. Borosay—Holenda: Mennyiségtan. Bíró Béla: Művészeti alkotások a gimn. III—IV. o. számára. Honvédelmi ismeretek. Opus Dei imakönyv.

IV. osztály: Római katolikus nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: A katolikus liturgia. Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv, IV. Alszeghy—Techert: Magyar nyelvtan, IV. Nagy—Péterffy: Arany Toldija. Aldo Valori: Antologia storica I. Jirka: Latin olvasókönyv, III—IV. Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. Bernini—Bianchi: Limpide voci. Kerékgyártó—Somogyi: Ásványtan és földtan, IV. Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan. Bíró Béla: Műalkotások könyve I. Burián: Magyar-latin és latin-magyar szótár. Honvédelmi ismeretek. Opus Dei imakönyv. Mohay: Légutalmi ismeretek.

V. osztály: Radó—Rajeczky: Dogmatika. Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar irod. olvasókönyv. Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvi olvasó. Aldo Valori: Antologia storica, II. Huszti: Chrestomathia. Vézner Károly: Anthologia Lyrica. Bernini—Bianchi: Limpide voci. Bitter—Pühr: Német nyelvkönyv III—IV. Kerékgyártó—Mohay: Az élőlények természetrajza. Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan V. Honvédelmi ismeretek. Opus Dei imakönyv.

VI. osztály: Dr. Schütz: Katolikus erkölcsan. Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar irodalmi olvasókönyv, VI. Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvi olvasókönyv, V—VI. Valori: Antologia storica III. Csóka—Zibolen: Gazdasági és társadalmi ismeretek, VI. Honvédelmi ismeretek, V—VI. Kuzmics Ferenc: Szemelvények Cicero beszédeiből. Márkus Jenő: Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneidéből, VI—VII. Huszti: Chrestomathia. Jámbor—Kemenes: Római régiségek. Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. Bitter—Pühr: Német nyelvkönyv, V. Bitter—Mayer—Pühr: Német nyelvkönyv, VI. Bitter—Teveli: Rendszeres német nyelvtan. Dante: Inferno. Zoppi: Antologia della letteratura italiana. Király Rudolf: Rendszeres olasz nyelvtan. Somogyi Kálmán: Vegytan, VI. Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan, VI. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmustábla.

X.

Tájékoztató a jövő tanévre.

1. Az iskolaév kezdetéről, a beírások idejéről kellő időben értesítést küldünk.

2. Minden tanuló aug. 15-éig befizeti az évkönyvhöz mellékelt csekken a Pesti Magyar Ker. Bank Győri Fiókjának csekkszám-lá-jára a 45 P vegyesdíjat és az első félévi 60 P tandíjat is, tehát ösz-szesen 105 P-t. Aki eddig nem fizeti be a jelzett összeget, azt kí-maradottnak, illetőleg visszalépettnek tekintjük.

Ugyanakkor kell befizetni a VKM. rendelete alapján a falusi tehetséges gyermekek tanítási és neveltetési költségeire

a jeles- és jórendű tanulóknak 2.50 P-t,

az elégségesrendű tanulóknak 5 P-t,

a jav. vizsgálatot tevőknek 25 P-t és továbbhaladás esetén még 5 P-t

és az ismétlőknek 50 P-t.

Az elemi iskolából felvett tanulók is fizetik a bizonyítványuk érdemjegyeinek megfelelő díjat.

A csekklapra a tanuló nevét és osztályát kell írni, nem pedig a szülők nevét. Más eljárás könyvelési zavarokat okoz.

3. A vakáció folyamán esetleges hivatalos ügyben nem névre, hanem az ügy természete szerint ezekre a címekre kell írni:

Gimnázium Igazgatósága — Pannonhalma.

Diákotthon Igazgatósága — Pannonhalma.

A válasz céljára bélyegzett, címzett borítékot vagy levelező-lapot kérünk.

XI.

A gimnáziummal kapcsolatos Diákotthon.

Fenntartó: A Pannonhalmi Szent Benedek-rend.

Rektor: Vályi Hugó.

Az élelmezés vezetője: Horváth Simon főmonostori ház-gondnok.

Felügyelők: az I. osztályban: dr. Tihanyi Bánk, a II. o.-ban: Zágon Bertalan, a III. o.-ban: dr. Olajos Elréd, a IV. o.-ban: Frey Kasszán, az V. o.-ban: dr. Danczi Villebald.

Orvos: dr. Farkas József.

Betegápoló nővér: Schneider M. Margareta.

Ruhagondozó nővér: Pálfi M. Georgina.

Második ruhagondozó: özv. Csics Antalné.

Altiszt: Novák István.

Gépész: Szilágyi Béla.

Diákothonunk élete az 1943—44. iskolai évben nagyon változatos volt. Nemcsak a pannonhalmi gimnázium diákjainak volt családi otthona, hanem kiszélesítve kereteit, minden bencés diáknak, sőt minden magyar diáknak otthona lett. Ez a fiatal intézmény törekedett méltóvá lenni ezeréves édestestvéréhez, a pannonhalmi Fömonostorhoz. Az ősi vár ezer év óta törí a magyar ugart és Szent István hívó szava óta gondozza, védelmezi és vezeti az örök élet útjain a magyar lelkeket. Nem néhány szerzetes részére, nem egy község vagy város számára épült ez a kolostor, hanem egy ország tekinteti azt lelki szülőanyjának és védőbástyájának. Ehhez a fönséges hivatáshoz csatlakozott a Diákothon, amikor nem elégedett meg 145 diákkal, hanem különböző alkalmakkor kitérta kapuit minden magyar diák számára.

Ifjúvezetői továbbképző és világnézeti tanfolyam volt 1943. aug. 29-től szept. 2-ig. A bencés gimnáziumok VII—VIII. osztályos tanulói közül harminchárman jöttek egybe, hogy tájékoztatást kapjanak az időszéri világnézeti kérdésekről (Hit, Szentírás, faj, népiség, egyházhűség, hősiesség) és gyakorlati útbaigazítást a legfontosabb vezetői feladatokról. A tanfolyam parancsnoka Jámbor Mike dr. esztergomi gimn. igazgató volt, előadói: Blazovich Jákó alperjel, dr. Mihályi Ernő, dr. Vanyó Tihamér, dr. Szigeti Kilián főiskolai tanárok, dr. Szívós Donát bencés tanár (Budapest) és intézetünkbeli: Vályi Hugó, dr. Békés Gellért és dr. Danczi Villebald.

A bencés gimnazisták színe-java volt itt öt napon át, hogy Pannonhalma lélekalakító történelmi levegőjében formálódják vezetővé. Feledhetetlen élményekkel gazdagodva távozott innen diák és tanár egyaránt. Nem csoda, hogy a befejező táború hangulatában az egyik kőszegi diák váratlanul, de lelkes helyeslés közepette tett fogadást harminchárom vezetőjelölt nevében a hithez és a magyar jövőhöz való hűség mellett.

Szeptember és október hónapok folyamán a gimnázium nem kezdhetette meg működését, de a Diákothon hazahívta fiait, hogy megtaltalmazza őket a szokatlanul hosszú szünet veszedelmeitől, és munkához látott. Megkezdődött a rendszeres tanítás, mely főképen a végzett anyag felfrissítésére és begyakorlására szorított. A tanulást gyakori és értékes kirándulások tették változatossá.

A hivatalos iskolai tanítás ideje alatt a tanulók létszáma 145-re emelkedett és ez a megnövekedett létszám természetszerűleg új belső berendezkedést és életrendet követelt. A fejlődő intézet lüktető élete, fegyelmi rendje hónapról-hónapra alakult, csiszolódott. Szem előtt tartottuk az általános nevelői elvek mellett ennél a kibontakozásnál, hogy nem más hasonló intézmények életének lemásolása a feladatunk, hanem ezeréves gyökerekből táplálkozó, mégis újszerű, a helyi, pannonhalmi viszonyoknak megfelelő életrendnek kell kibontakoznia. A szellemi és fegyelmi élet alakulása mellett többféle anyagi természetű intézkedés is szükségessé vált. Az intézet sokféle gépezete megfelelő kezelőre talált, több átalakítás vált időszérivé, megteltek és berendezést nyertek a raktárhelyiségek, megnyílt továbbá a diákok kis tanszerboltja, melyet ők maguk vezettek nagy lelkesedéssel.

Különös gondot fordítottunk az elmúlt esztendőben arra is, hogy szegénysorsú diákjaink számára is elviselhető legyen a háborús gazdálkodás megnövekedett anyagi terhe. Az állami ösztöndíjakon felül a Diákotthon még hatvan diáknak adott különböző kedvezményeket, összesen mintegy 25.000 pengő értékben.

Intéztünk a karácsonyi és húsvéti szünet alatt sem szünetelt, hanem menedéket nyújtott mindazoknak a diákoknak, akiket a háború kegyetlensége megfosztott a családi otthon ünnepi melegétől.

A *Diákotthon legnagyobb vállalkozása ez évben* az iskolai év befejezésével kezdődött április hó 13-án. Úgy éreztük, hogy szegény volna és magyar fiúhoz méltatlan a tétlenkedés akkor, amikor mindenki küzd és dolgozik, a magyar honvéd pedig vére és élete árán védi a hazát. Felszólítást intéztünk diákjainkhoz, melyben új munkára, szellemi és testi munkára hívtuk őket.

A hívó szó visszhangra talált, és nemsokára özönlött a sok diák Pannonhalma felé. Megjelentek nemcsak a pannonhalmiak, hanem a győri, soproni, budapesti, esztergomi, pápai, komáromi és kőszegi bencés gimnazisták közül is szép számmal. Sőt néhány nap múlva szándékunkon kívül, újsághírek alapján, jelentkeztek az ország legkülönbözőbb részeiből és gimnáziumaiból. Nem zárkozhattunk el a kérések elől. Bár minden jelentkezőt nem vehettünk fel, mégis jöttek közénk piarista, cisztercita, premontrei diákok, továbbá érkezett diák Zalaegerszegről, Kolozsvárról, Nagyváradról, Tatáról, Székesfehérvárról és még több más városból. Nagy élmény volt mindnyájunk számára ez a nagy diáktalálkozó.

Célunk volt a bencés diákat megoltalmazni a hosszú szünető és a háború minden veszedelmétől és egyben biztosítani annak egészséges lelki, szellemi és testi fejlődését. De nem utolsó sorban célunk volt az is, hogy részt kérjünk a magyar diák számára a hazafias kötelességteljesítésből.

A *lelki fejlődést* biztosította a páratlan környezet, Pannonhalma ezeréves multjából áradó lelkiség és magyarság, melyhez hozzájárult a Diákotthon nevelői karának gondossága és áldozatkészsége. Nem szépen hangzó szavak ezek, hanem nagy valóság, melyet megtisztult és felemelkedett diákszívek igazoltak nyíltan vagy négy szemközt. Sokat tudnának beszélni erről a bencés tanárok szobái és főképen az intézeti kápolna, ahol a diákok nagyobb része naponként járult a szentáldozáshoz.

A *szellemi fejlődést* rendszeres iskolai tanítással, különböző ismeretterjesztő előadásokkal törekedtünk irányítani. Amennyire az idő és a körülmények engedték, újra átismételtük és kiegészítettük az elmúlt év anyagát, a diákok rendelkezésére bocsájtottuk a gazdag könyvtárat és alkalmat adtunk nekik a nyilvános szereplésre, az előadói készség fejlesztésére. Különös alkalmuk volt a pannonhalmi park gazdag növény- és állatvilágának rendszeres irányítás mellett való megismerésére.

A *testi munka* egészen különös helyet foglalt el új életrendünkben. Tizenöt-huszas csoportokban mentek diákjaink Ölböpusztára, Hollómajorba és a tárkányi gazdaságba egy-egy hétre, vagy a dél-éltti tanulás után délutánonként a helybeli gazdaságban dolgoztak.

Ilyenkor teljes mértékben fönttartották magukat, sőt pénzt is kerestek, és megízlelték a napszámos ember életét. Ezekben a hetekben szalmazsák volt a fekvőhelyük, pokróc a takarójuk, és be kellett érniök a hónaposok sokszor bizony egyhangú étlapjával. Kerek-számban 150 diák vett részt ezekben a munkákban, és napról-napra láttuk rajtuk azt a jó hatást, amelyet az új életmód rájuk gyakorolt.

Megtanulták becsülni a testi munkát és munkásként. Külön dolgoztak ugyan bencés tanár vezetésével, aki velük együtt dolgozott, aludt és evett, mégis valami különös rokonszenv és közösségi érzés alakult ki a földműves ember irányában. Megértő szeretettel néztek azokra, akiket máskor talán a nagyvárosi fiú kényességével elkerültek vagy lebecsültek. A reggeli szentmisére meghívták a tanyai népet is és közös szentáldozásaikkal, énekükkel jó példát adtak nekik. Esténként nem egyszer rendeztek 10—11 órai munka után bemutatót, vagy énekekkel szórakoztatták a röghöz tapadt embereket. Tanultak és tanítottak egyaránt, mert nyitott szemmel és füllel jártak, és nem egyszer megcsodálták a falusi embernek az övékétől ugyan lényegesen különböző, mégis igen nagy tudományát. Megismerték közvetlen átéléssel a népnek örömét és baját egyaránt. Ma még nem tudjuk felmérni azt a hatást, melyet ez az életmód későbbi életük alakulására gyakorolni fog, de azt nyugodtan állíthatjuk, hogy szociális szempontból munkálkodásuk többet ért száz és száz autón megjelenő »falukutató« munkájánál.

A diákok általában véve megállták a helyüket a testi munka vonalán, és jogos öntudattal töltötte el őket fáradozásuknak eredménye. Izmosodtak, erősödtek testileg és lelkileg egyaránt. Nem egy diákot férfivá érlelt a fárasztó testi munka és levezette a kamaszkor veszedelmes nyugtalanságait. Tudták, hogy munkájuk nemzeti szolgálat, és ez a gondolat a legnagyobb teljesítményekre is képessé tette őket.

Egész különös becsülete lett ettől az időtől kezdve az ételnek és a pénznek. Az élet megtanította őket arra, hogy az az étel, melyet odahaza talán kényeskedve toltak félre, mennyi munkába és verejtékbe kerül és az a pénz, melyet apjuk keresetéből talán olyan könnyen szórtak, milyen sok fáradozás árán szerezhető eszköz az ember kezében.

Nehéz, de minden pannonhalmi nevelő számára szép és gazdag hónapok voltak ezek. Jobban megismertük diákjainkat, mint máskor évek alatt, és boldogan láttuk, hogy a testi és szellemi munka szerencsés összetalálkozása milyen eredményesen formálja a reánkibízott fiúkat. Sok kedves és gazdag diáklelket ismertünk meg az idegenből jöttek között is, akik feledtettek velünk minden munkát és áldozatot.

Ezzel a munkával részben még párhuzamosan indult meg 1944. június 15-én a Diákotthon falai között a háromhetes *ifjúvezetői tábor*, melyet a honvédelmi minisztérium a bencés gimnáziumok *leventéi számára* állított fel. A tábor parancsnoka: Nagy Péter hadnagy, beosztott leventecsapatparancsnokok: dr. Jámbor Mike (Esz-

tergom), dr. Gácsér Imre (Győr), intézetünkéből: dr. Békés Gellért és Vogel Károly. A tábor létszáma 131 fő volt (intézetünkéből 23).

Ez volt ebben az évben a bencés diákok harmadik nagy találkozója, mely az előbbi kettőhöz hasonló mély nyomokat hagyott a lelkekben. Szívesen bocsájtottuk rendelkezésre a Diákotthon falait, a hatalmas parkot, mivel láttuk már napok múlva is az értékes gyümölcsöket. A testvéri szeretetnek, együttműködésnek nagyszerű példái tárultak eléink.

A táborot megszemlélték: Antal István, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium vezetésével is megbízott igazságügyi miniszter, Mester Miklós államtitkár, vitéz Feyér János ezredes, a II. hadtest leventeparancsnoka és Bayor Vilmos ezredes, az 5. kieg. ker. leventeparancsnok.

Az ifjúvezetői táborot követi július 6—27-ig a II. hadtest leventeparancsnoki tábora, melyen kb. harminc bencés tanár és tanárjelölt vesz részt, majd ehhez közvetlenül csatlakozik, ugyancsak a Diákotthonban elhelyezésre kerülő két levante hradó-tábor.

Többféle vállalkozásunk, úgy érezzük, kielégítő és boldogító sikerrel járt, mely nem kis mértékben tulajdonítható a *fegyelem és szabadság* szerencsés egyensúlyának.

Örök vita tárgya ez minden kor nevelői körében, akik közül egyesek a kérlelhetetlen vasfegyelem és szigorúság hívei, mások az egyéni szabadság teljes érvényesülését követelik. Az előbbieket az vallotta, hogy minden eszközzel meg kell törni a gyermek akaratát, mert alapjában rossz, ez utóbbiak pedig úgy vélték, hogy az emberi természet akkor fejlődik helyesen, ha szabadon hagyjuk fejlődni, mert alapjában jó.

Két téves út között, mint annyiszor az életben, középen van a helyes irány. A pannonhalmi ebédlő kis jelképeinek kell igazat adnunk, mert bizonyos, hogy ha lehull a hordóról a fegyelem abroncsa, széthull minden és elvész a tartalom, és a fa mellett a karó nem a fejlődést akadályozza, hanem segíti az égre nőni. De az is bizonyos, hogy az egyéniséget tiszteletben kell tartani és a virágnak, a madárnak, de a léleknek is szabadságra van szüksége.

Diákjaink nem érezték kötve magukat. Önként vállalkoztak mindenre és vállalták magát a fegyelmet, sőt ha kellett a szigorúságot is, és ebben volt megmozdulásaink nagy hajtóereje. Amikor a diák önként vállal valamit, akkor nem érzi a fegyelem terhét és nem gondolja béklyóban kezeit, hanem a lélek szabadságában örvendezve végzi mindazt, amit magára vállalt.

Megkivántuk a közös élet rendjét és fegyelmét, (de ugyanakkor utat nyitottunk az egyéni hajlamoknak és vállalkozásoknak is. Nem tömegembert, hanem közös életbe illeszkedő személyiségeket akartunk alakítani, és semmiképpen sem akartuk kitépni a lélek kertjéből a gazzal együtt a virágokat is.

Igazsága van a nagy gondolkodónak: »Szabadon enni, szabadon inni, szabadon tönkremenni, az nem szabadság, hanem szolgaság. Az a lélek szabad, amely ott él, ahol szép lehet. Ahol szép nem lehet és tönkremegy, ott nincs szabadság, ott végzetes átok és szolgaság van.« (Ruskin.) Úgy is mondhatnánk még mélyebb értelem-

ben, hogy ott szabad a lélek, ahol azzá fejlődhetik, amivé az Isten öröktől fogva elgondolta. Törekedtünk diákjaink számára ezt a légkört és fejlődési szabadságot biztosítani és ugyanakkor a káros környezet és hajlandóságok rabságából, ha kellett a fegyelem keménységével is kiszabadítani.

Boldogok vagyunk, hogy diákjaink megéreztek ezt a szándékot és nem tévesztették össze a szenvedélyek rabságát a szabadsággal, a lélek szabadságát pedig a rabsággal. Nehezen mentek el innen, mert a távozás napján nem az volt az érzésük, hogy börtönből szabadultak, hanem az, hogy a magasabbrendű szabadság meggyűcsűsától kell egy időre távol lenniök.

Diákotthoni rendkívüli tárgyak.

Mivel intézetünk célkitűzésében fontos helyet szán az idegen nyelveknek, azoknak a fiatalabb fiúknak is, akik a gimnázium keretében nem tanulhatnák ezeket, a Diákotthon módot ad az idegen nyelvek tanulására. Az idén többen gyorsírást is tanultak.

1. *Német társalgás.* Vezető tanárok: Lébényi Szilárd és Zágon Bertalan. Érdemjegyek: I. o.: Ardó János 1, Falus Imre 1, Gábor Pál 1, Glósz Ferenc 1, Hirsch György 1, Janda Szilveszter 1, Medved István 1, Néma János 1, zalai Németh László 2, Rausz Sándor 2, Rédly László 2, Sprinzl György 1, Szakvály György 1, Szóják György 2, Tóth Dezső 2. II. o.: Árendás Tibor 2, Erdős György 2, Farkass György 1, Fekete László 1, Galambos János 1, Hajdu Kuthen György 1, Heszky Pál 2, Horváth Gábor 2, Horváth Imre 1, Huszthy László 2, Keresztes Imre 2, Koczián Tamás 1, Lelóczky Gyula 1, Móricz Péter 1, Naszádos Ferenc 2, Neszmélyi András 1, Nyáry Pál 2, Rausz Ágoston 2, Solymár László 2, Stick Béla 1, Szabó György 1, Szigethi Ottó Árpád 2, Varga Pál 1, Weber Aurél 1.

2. *Francia társalgás.* A francia társalgási órákra kilenc tanuló járt az I–V. osztályból. A kezdők csoportjának vezetője: dr. Polgár Vilmos; a haladóké: Georges Quéhen francia lektor. A tanulóknak a rendes heti órákon kívül is igen sok alkalmuk volt arra, hogy a francia lektorral beszélgethessenek (sétákon, esti szabadidőben) és így beszédkészségüket fejleszthessék. — Érdemjegyek: Kezdők: III. o.: Hartner Antal 1, IV. o.: Bodroghközy László 2, Gyöngyössi Imre 1, Szabó János 1, V. o.: Rédly Pál 1. — Haladók: I. o.: hg. Esterházy Miklós 2, Falus Imre 1, III. o.: László Imre 1, IV. o.: Alapy Gáspár 2, gróf Crouy-Chanel Félix 1, V. o.: Boksay György 2.

3. *Angol társalgás.* Vezető tanár: dr. Olajos Elréd. — Érdemjegyek: I. o.: gróf Pongrácz István 1, Medved István 2, III. o.: Bence András 1, Boda Gábor 2, Bodócsi András 2, Czagány Ferenc 2, Kelemen József 1, Kósa András 1, Krizsánovich János 1, Maróti Lajos 1, Meszéna György 2, Molnár Attila 1, Tolnay Ferenc 1, IV. o.: Erdy Sándor 2, Quandt RICHÁRD 1.

4. *Szlovák társalgás.* Vezető tanár: Dr. Danczi Villebald. — Érdemjegyek: I. o.: Sprinzl György 1, III. o.: Kósa András 1, IV. o.: Crouy-Chanel Félix 1, V. o.: Könyves Tóth Kálmán 1.

5. Gyorsírás. Vezető tanár: Pulay Csaba. — Érdemjegyek: III. o.: Horváth Tamás 1, Pekanovich István 2, IV. o.: gr. Crouy-Chanel Félix 1, Gyöngyössy Imre 1, Quandt Richárd 1, V. o.: Márky Mihály 1, Rédy Pál 1, Szelle Zoltán 1.

A Diákotthon célja a katonás fegyelem és a családias otthon összeegyeztetésével, gyakorlati vallásos életet élő katolikusokat és öntudatos magyar ifjakat nevelni. Ezenfelül különös módon törekszünk arra, hogy az intézetünkben kikikerülő ifjak az általános műveltség megszerzése mellett a legfontosabb európai nyelvekben járatosságot szerezhessenek, de különös módon ismerjék az olasz nyelvet és az olasz művelődés kincseit.

A kitűzött cél minél tökéletesebb megvalósítása és az eredményesebb nevelés érdekében csak kevés, átlag 25 tanulót vesz fel az intézet egy-egy osztályba. Növendékei csak bentlakók lehetnek.

Az intézetbe csak olyan testileg-szellemileg erősebb fiúk jelentkezzenek, akik a mindennapos olasz társalgással járó többletmunkát könnyen el tudják végezni. Kivételes elbánást igénylő, testileg vagy szellemileg gyöngye fiúk nem vehetők fel intézetünkbe. Az új tanulók a felvétel előtt Pannonhalmán bármikor, vagy Budapesten előre megbeszélt időben és helyen bemutatkozni tartoznak.

Magasabb osztályba csak kivételesen veszünk fel új, legalább jelesrendű tanulókat.

Mit nyújt az intézet? — Az új nevelőintézet a legrégibb magyar házhoz, a közel ezer esztendő főmonostorhoz simul, és a leg-egészségesebb természeti környezetben közel 300 m magasságban, a főmonostor 46 kat. holdas szép parkja mellett emelkedik.

A tanulók napi ötszöri étkezést kapnak, továbbá fűtést, világítást, hetenkint ruhamosást, heti fürdést vagy zuhanyozást; továbbá állandó felügyeletet, tanulmányi ellenőrzést, lehetőség szerint egyéni irányítást, könyvtárnak és folyóiratoknak használatát, alapos sport- és katonás nevelést; a sport- és játékterek és szerek használatát; született olasz tanárok vezetése mellett iskolán kívüli olasz társalgást legalább napi félórán.

Az olaszon kívül lehet tanulni a német, angol, francia és szlovák nyelvet is, egyelőre az idegen nyelv tanítására képesített rendi tanárok vezetése mellett, később lehetőleg külföldi lektorok irányításával. A francia társalgást már most francia lektor vezeti.

A betegeket a legújyszerűbben és leggondosabban berendezett orvosi rendelőben vizsgálják, ahol Röntgen-, kvarc-, sollux-lámpák szolgálgják a fiúk egészségét. Külön betegszobák vannak fürdővel és megfelelő helyiségekkel. A betegápolást szakképzett betegápolónővér végzi.

Az intézetnek van nagy tornacsarnoka, vele kapcsolatosan 24 zuhanyozója, megfelelő számban kádfürdője, központi fűtése. Van a Diákotthonnak játékterei, továbbá munkaterme 16 gyalupaddal; van aeróköri, cserkész-levente helyisége, pingpong-szobája, több játéktérme és céllövőhelyisége. Rossz, esős idő esetén a növendékek az árkádok alatt levegőzhetnek. Van az intézetnek mozhelyisége, hangos normálfilm-, továbbá 8 és 16 mm-es keskenyszallagú vetítője. Zenegyakorlásra külön zeneszobák szolgálnak. Az intézet-

nek külön okleveles zenetanára van. Az intézeti központi rádiógrammofon-mikrofon berendezés a Diákotthon minden helyiségébe, sőt udvarába is szolgáltatja a művészi nevelést és szórakozást célzó éneket, zenét, stb.

Fizetnivalók a következők voltak: a) Évi 2500 P, b) évi 165 P iskolai, beiratás, vegyes- és tandíj, c) évi 30 P orvosi díj.

A tartásdíj félévi vagy negyedévi, kivételesen havi részletekben előre fizetendő, az évi orvosi díj egy összegben az év elején, a 165 P iskolai díjból az év elején 105 P, februárban 60 P. A szünetekért visszatérítés nem jár. *Az árak a mindenkori viszonyoknak megfelelően változhatnak.*

Külön fizetendő a szülők kívánságára történő zeneoktatás, vívás, rendkívüli sport, idegen nyelvek tanítása az olaszon kívül, mozi, iskolai könyvek, füzetek és szerek.

Az orvosi díj fejében az állandó egészségügyi ellenőrzés mellett az intézet orvosa minden tanulóét év elején és év végén átvizsgál, három havonként fogvizsgálatot tart; sportorvosi tanácsadást, betegség esetén naponként kétszeri orvosi látogatással orvosi kezelést nyújt. Szükség esetén diétás étkezést ír elő.

A rendes orvosi ellátásban természetesen nem foglaltatnak bent a felhasznált gyógyszerek, a műszeres és vegyi vizsgálatok (Röntgen-, electrocardiopathia-, vér-, stb. vizsgálatok), fénykezelések és egyéb fizikoterapiás gyógmódok (kvarc-, sollux, diatermia), fogkezelések és pótlások; a szükségesnek talált és a szülők beleegyezésével végzett hosszabb kúraszerű gyógyeljárások, szakorvosi vizsgálatok vagy konzíliumok. A külön fizetendő szolgáltatások az orvosi kamara által megállapított legalacsonyabb díjazás szerint történnek.

A diétás étkezésért — az étkezés természete szerint — külön pótdíj fizetendő.

Tudnivalók: — 1. A felvételt az intézet igazgatóságától küldendő Jelentkezőlap kitöltésével lehet kérni. Külön kérvény felesleges. Csatolni kell a keresztlevelet és a legutolsó iskolai bizonyítványt vagy ennek másolatát.

2. Mivel kényesek vagyunk a gondos szülőktől jól nevelt és tőlük ránkbizott fiaik szellemére, nem vehetünk fel és nem tűrhétünk Diákotthonunkban olyan fiút, aki ennek szellemét és fegyelmét veszélyezteti, és így társaira rossz hatással lehet.

3. Az intézetbe felvett növendék szülei június 5-ig 100 P-t fizetnek be előlegként a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Győri Fiókjának 41.618. számú csekkszámájára. Ezzel a befizetéssel történik meg a hely végleges lefoglalása. Erre a számlára kell beküldeni — negyed- vagy félévenként — a tartásdíjrészleteket is.

4. Amint az előző iskola kiadja, azonnal meg kell küldeni a születési anyakönyvi kivonatot, az iskolai bizonyítványt és az újraelöltési bizonyítványt.

5. Ha külön értesítés nem megy, szeptember 7-én kell az intézetben megjelenni. Ekkor hatósági (tisztiorvosi) bizonyítványt is kell hozni arról, hogy a legutóbbi három hónapban nem volt a csat

lábban fertőző betegség. Az érkezés idejéről értesítést kér az intézet, hogy a poggyászt a vasútról a Diákotthonba szállíthassa.

6. Az egyéni felszerelés, melyet az intézetbe lépő növendék magával hoz, 6 ing, 3 hálóing (ajánlatos a pizsama is), 6 alsónadrág, legalább 12 zsebkendő, 12 pár harisnya (néhány fehér is), ajánlatos, de nem kell egy fürdőköpeny, vagy fürdőlepedő, fürdőnadrág, 6 törülköző, 3—4 felsőruha (köztük egy ünnepi sötétkék Bocskay-egyenruha, esetleg egy szürke Bocskay-ruha is), 2—3 pár cipő (egy pár erős téli), 1 pár papucs, 1 pár tornacipő, esetleg 1 pár sárcipő, diáksapka, tornatrikó, klottnadrág.

Három legalább két méter hosszú lepedő, három paplanhuzat, három vánkoshuzat, egy paplan, egy vánkos, egy takaró (pokróc), (ú. n. dunna, nem gyermeknek való), továbbá három szalvéta egy tasakkal, vagy szalvétaszórtóval. A mosásba kerülő ruhák számára szükséges kb. 50 x 50 cm-es 2 db vászonzacska befűzött zsinórral. Ezen jelendő a teljes név.

Használati tárgyak: Ruhakefe, hajkefe, fésű, fogmosópohár, fogkefe, fogpaszta, körömolló, szappan, ruhaakasztók. Aki külön akar magának tartani, cipőkeféket is hozhat. Hozni lehet: töltőtollat, fényképezőgépet, sakktáblát, korcsolyát, rődlit, sítalpakat, turista-poharat és egyéb hasznos tárgyakat. Ékszert órán és nyakláncon kívül hozni tilos. A szemüvegeseknek legyen egy tartalékszemüvegük is.

7. Minden tárgyon szembetűnő helyen legyen rajta a növendék nevének kezdőbetűje és az igazgatóságtól adott sorszám. A sorszám az összehajtott fehéreneműn is látható legyen; harisnyán úgy, hogy viselés közben ne lássék. Az egyéni felszerelés tárgyairól két pontos jegyzéket kell átnyújtani.

8. Nagyon ajánlatos minden diák számára nagyobb méretű lakattal zárható faláda készítése, melybe év elején vagy végén minden holmi belefer. Nyári vakáció idejére csak kivételes engedéllyel lehet valamit az intézetben hagyni.

9. Szülők csak havonta egyszer vasárnap látogathatnak. A háborús viszonyokra való tekintettel ilyenkor kocsit csak betegeknek, öregeknek, vagy pedig rossz időjárás idején küldhetünk. Egyáltalában nem nyújthatunk látogatók számára szállást vagy ételmezt.

10. A növendékek hetenkint írnak levelet. Az előljáróság kb. kéthavonként küld értesítést a tanulók viseléről és tanulmányi eredményéről. Anyagi elszámolást havonként küld az intézet.

11. Ételmet küldeni teljesen felesleges. A növendékek csak születés- és névnapon, továbbá Mikuláskor kaphatnak kisebb csomagot, lehetőleg csak cukorkát és gyümölcsöt. Ha nincs külön orvosi rendelkezés, más küldemény azonnal közös kiosztásra kerül.

12. A következő különórák vehetők fel: német, angol, francia, szlovák, vívás, javítotorna, mintázás, rajz (csak a felsőbb osztályosoknak), zongora, hegedű, fúvóhangszer, kertészeti és gazdasági oktatás.

13. Vakációk elején és végén a kíséretől Budapestig és vissza az intézet gondoskodik.

14. Az intézetbe lépőknek a vakáció folyamán ajánlatos tollbamondás alapján helyes- és szépírást gyakorolniok.

Cím: Szent Benedek-rendi Diákotthon, Pannonhalma. Vasúti állomás: Pannonhalma. Posta: Győrszentmárton. Telefon: Győrszentmárton 5 vagy 31.

Az 1944—45. iskolai évre felvett tanulók.

	Antal Lajos	Budapest
	Apt Ödön	Gyula, Tolna m.
	Avedik Felicián	Budapest
	Baranyi Zoltán	Hajmáskér
5	gr. Batthyány Iván	Rohonc
	Bay Ádám	Budapest
	Büky Barnabás	Budapest
	Csernyus Lőrinc	Ujfehértó, Szabolcs m.
	Dobos Vilmos	Komárom
10	Fricke Aladár	Győrsövényháza
	Halzl József	Ács
	Horváth Agoston	Sopron
	gr. Jankovich B. András	Óreglak, Somogy m.
	Marzsó Tibor	Esztergom
15	Mazgon Sándor	Budapest
	Martin Lajos	Szombathely
	Molnár Sándor	Győr
	Morandini Tamás	Nagykanizsa
	Nagy Imre	Hegyeshalom
20	Németh György	Zalaegerszeg
	Niszler György	Zseliz
	Oberschall Viktor	Budapest
	Orsós Károly	Budapest
	Ott János	Budapest
25	Pajor Zoltán	Döbrököz, Tolna m.
	Pattantyús A. Tamás	Győr
	Szabó Csaba	Budapest
	Szabó István	Ják
	Szabó László	Magyarkeresztur, Tolna m.
30	gr. Széchényi János	Sopronkövesd
	Veress Lóránt	Kapuvár
	Végh Péter	Vereb, Fejér m.
	gr. Wimpffen József	Ercsi
	Zakariás Árpád	Devecser
35	Zsombolyay Sándor	Budapest
	Arendschildt Károly mt.	Bábolna
	Lőrinczy György mt.	Budapest

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Szent Margit szellemében	3
† Csergezán S. László	4
Csergezán L. verseiből: Tünődés, Himnusz	6
† Szabó Imre	7
Ifjúságunk magyar hivatástudata	8
I. Intézetünk multja	11
II. Iskolánk belső élete	12
III. Iskolai hatóságok és a tanári testület	21
IV. Könyvtárak és szertárak	25
V. Ifjúsági egyesületek	27
VI. Rendkívüli tárgyak	30
VII. Erdemsorozat	33
VIII. Statisztika	40
IX. Tankönyvek jegyzéke	43
X. Tájékoztató a jövő tanévre	45
XI. A Diákotthon tájékoztatója	45
Breve riassunto in italiano	55
Montecassino	56